Қазақстан Республикасы
Энергетика министрі 2024 жылғы
27 желтоқсандағы № 494
бұйрығына 7-қосымша Кәсіптік
стандарты жаңа редакцияда – ҚР
Энергетика министрінің 18.11.2025
№ 437-н/қ

Кәсіптік стандарт: «Мұнай мен газды дайындау және айдау»

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы: Кәсіптік стандарт «Мұнай мен газды дайындау және айдау» «Кәсіптік біліктілік туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабына сәйкес әзірленді, білім беру бағдарламаларын қалыптастыруға, оның ішінде кәсіпорындарда персоналды оқытуға, қызметкерлер мен түлектердің кәсіптік біліктілігін тануға қойылатын талаптарды белгілейді білім беру ұйымдары мен ұйымдардағы және кәсіпорындардағы персоналды басқару саласындағы көптеген міндеттердің шешімдері.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) Білім – кәсіптік міндет шеңберінде іс-әрекеттерді орындау үшін қажетті зерделенген және меңгерілген ақпарат.

2) Дағды – кәсіптік міндетті толығымен орындауға мүмкіндік беретін білім мен машықты қолдану қабілеті.

3) Деэмульгаторлар – су және мұнаймен қалыптасқан эмульсияларды тұрақты бұзуға қажетті мамандандырылған реагенттер.

4) Кен орны – қорларын есептеу бойынша есеп Кодексте көзделген жер қойнауы мемлекеттік сараптамасының оң қорытындысын алған бірыңғай құрылымдық элементпен бақыланатын және жергілікті бір алаңда орналасқан, бір немесе бірнеше тұтқыштарға жататын кенжатын немесе кенжатындар жиынтығы.

5) Кәсіптік стандарт – формалды және (немесе) формалды емес, және (немесе) информалды білім беру ескеріле отырып, білімге, машыққа, дағдыға, жұмыс тәжірибесіне, біліктілік деңгейі мен құзыреттілікке, кәсіптік қызметтің нақты бір саласындағы еңбек мазмұнына, сапасына және жағдайларына қойылатын жалпы талаптарды белгілейтін жазбаша ресми құжат.

6) Көмекші жабдық – әртүрлі құбырлар, арматура, сорғылар, бақылау құралдары, автотехника және т.б.

7) Көмірсутекті пайдалы қазбалар (көмірсутекті шикізат) – мұнай, шикі газ және табиғи битум.

8) Машық – кәсіптік міндет шеңберінде жекелеген бірлі-жарым іс-әрекетті физикалық тұрғыдан және (немесе) ақыл-оймен орындау қабілеті.

9) Мұнай – шикі мұнай, газ конденсаты, тақтатас майы, сондай-ақ шикі мұнайды тазалап, жанғыш тақтатастарды, мұнай битуминозды жыныстарды немесе шайырлы құмдарды өңдегеннен кейін алынған көмірсутектер.

10) Салалық біліктілік шеңбері – Қазақстан Республикасының ұлттық кәсіптер сыныптауышының, ұлттық біліктілік шеңберінің негізінде әзірленеді және салада орындалатын жұмыстардың күрделілігіне және пайдаланылатын білімнің, машықтың және құзыреттің сипатына қарай деңгейлер бойынша маманның біліктілігіне қойылатын талаптарды сыныптайды.

11) Шикі газ – олардың меншікті салмағына қарамастан кез келген көмірсутектер, қалыпты атмосфералық температура мен қысым кезінде газ тәрізді күйдегі жер қойнауынан алынатын, оның ішінде тазартылмаған табиғи, ілеспе, тақтатас газы, көмір қабаттарының метаны, сондай-ақ олардың құрамындағы көмірсутекті емес газдар.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

1) БТБА – бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалық

2) КС – кәсіптік стандарт

3) СБШ – салалық біліктілік шеңбері

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Мұнай мен газды дайындау және айдау

5. Кәсіптік стандарттың коды: B06100052

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

B Кен өндіру өнеркәсібі және карьерлерді қазу

06 Шикі мұнайды және табиғи газды өндіру

06.1 Шикі мұнайды өндіру

06.10 Шикі мұнайды өндіру

06.10.0 Шикі мұнайды және ілеспе газды өндіру

B Кен өндіру өнеркәсібі және карьерлерді қазу

09 Кен өндіру өнеркәсібінде саласындағы қызметтер көрсету

09.1 Мұнай мен табиғи газды өндіруге ықпал ететін қызметтерді көрсету

09.10 Мұнай мен табиғи газды өндіруге ықпал ететін қызметтерді көрсету

09.10.0 Мұнай мен табиғи газды өндіруге ықпал ететін қызметтерді көрсету

B Кен өндіру өнеркәсібі және карьерлерді қазу

06 Шикі мұнайды және табиғи газды өндіру
06.2 Табиғи газды өндіру
06.20 Табиғи газды өндіру
06.20.1 Метаннан басқа табиғи газды өндіру

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Бұл кәсіптік стандарт механикалық қоспалардан тұндыру, сусыздандыру (деэмульсация), тұзсыздандыру (негізінен кальций, магний, натрий хлоридті тұздарынан) және тұрақтандыруды, сондай-ақ мұнай мен газды дайындау мен айдауды қамтитын мұнай мен газды дайындау, өңдеу, сақтау, есепке алу және айдау процесін сипаттайды.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:
1) Сорғы қондырғыларының машинисі - 2 СБШ-нің деңгейі
2) Тауарлар операторы - 2 СБШ-нің деңгейі
3) Сорғы қондырғыларының машинисі - 3 СБШ-нің деңгейі
4) Газды жинау жөніндегі оператор - 3 СБШ-нің деңгейі
5) 3.1. Майсыздандыру және тұзсыздандыру құрылғысының операторы - 3 СБШ-нің деңгейі
6) Технологиялық сорғылар машинисі - 3 СБШ-нің деңгейі
7) 3.2. Майсыздандыру және тұзсыздандыру құрылғысының операторы - 3 СБШ-нің деңгейі
8) Газды жинау жөніндегі оператор - 3 СБШ-нің деңгейі
9) Технологиялық қондырғылардың операторы - 3 СБШ-нің деңгейі
10) Технологиялық сорғылар машинисі - 3 СБШ-нің деңгейі
11) Тауарлар операторы - 3 СБШ-нің деңгейі
12) Мұнай және газ өндіруге арналған қосымша жабдықтарды пайдалану жөніндегі оператор - 3 СБШ-нің деңгейі
13) Тауарлар операторы - 4 СБШ-нің деңгейі
14) Мұнай дайындау және тұрақтандыру жөніндегі мастер - 5 СБШ-нің деңгейі
15) Мұнай және газ өндіруге арналған қосымша жабдықтарды пайдалану жөніндегі мастер - 5 СБШ-нің деңгейі
16) Газ дайындау жөніндегі мастер - 5 СБШ-нің деңгейі
17) Мұнай (газ) мен суды дайындау және тасымалдау жөніндегі инженер - 6 СБШ-нің деңгейі

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы «Сорғы қондырғыларының машинисі»:			
Топтың коды:	8185-3		
Қызмет атауының коды:	8185-3-002		
Кәсіптің атауы:	Сорғы қондырғыларының машинисі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	2		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	1-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (1-шығарылым) бекіту туралы" 2023 жылғы 1 қыркүйектегі № 364 Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары - Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2023 жылғы 7 қыркүйекте № 33389 болып тіркелді. Сорғы қондырғыларының машинисі		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Жұмыс тәжірибесі талап етілмейді		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Кәсіпорын жанындағы Оқу орталығында біліктілігін және разрядтылығын арттыру		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8185-3-003 - Пневматикалық сорғылар машинисі		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Сорғы станциясының қалыпты жұмысын қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Сорғы станциясының жабдықтарының жұмысына бақылауды жүзеге асыру	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Сорғы станциясының жабдықтарының жұмысына			

бақылауды жүзеге асыру	Дағды 1: Сорғы станциясы жабдықтарының жұмысын бақылау	Машықтар:
		2 Разряд 1. Жиынтық өнімділігі 1000 м3/сағ дейін баратын сорғы станциясына пайдалану жөнінен қызмет көрсетуді орындау. 2. Аралап тексеріп шығу арқылы жабдықтың жұмысына бақылау жасау. 3. Температура, желідегі су қысымының белгіленген мәндерін бақылау және сақтау. 4. Жөндеу персоналын іске тартуды талап етпейтін қызмет көрсетілетін жабдықтың жұмысындағы ақауларды анықтау және жою. 5. Режимдік оперативтік ауыстырып қосуларды орындау. 6. Диспетчерлік қызметпен оперативтік байланыс жасап тұру. 7. Апатқа қарсы және өртке қарсы жоспарлы жаттығуларға қатысу. 8. Алғашқы медициналық жәрдем беру. 9. Оперативтік құжаттаманы жүргізу. 2-разрядқа қосымша 3-разряд 1. Жиынтық өнімділігі 1 000 м3/сағ бастап 3 000 м3/сағ дейін баратын сорғы станциясына пайдалану жөнінен қызмет көрсетуді орындау.
		Білімдер:
		2-3 разрядтар үшін 1. Еңбек функциясы бойынша техникалық пайдалану ережелері. 2. Еңбек функциясы бойынша қауіпсіздік техникасы қағидалары. 3. Орнатылған жабдықтың құрылысы және жұмыс істеу принципі. 4. Сорғы станциясының схемасы. 5. Жылу желілерінің кестелері, жұмыс режимдері. 6. Орнатылған жабдықтың, бақылау-өлшеу аспаптарының, дабылдаманың және автоматты реттегіштердің мақсаты. 7. Жылу техникасының элементарлық негіздері. 8. Еңбек функциясы бойынша іс–әрекетті реттейтін ведомстволық және салааралық нормативтік-әдістемелік құжаттар. 9. Еңбек функциясы бойынша іс–әрекетті реттейтін ұйымның өкімдері, бұйрықтары, әдістемелік және нормативтік құжаттары. 10. Еңбек функциясы бойынша іс–әрекетті реттейтін технологиялық регламенттер мен өндірістік нұсқаулықтар. 11. Ішкі еңбек тәртібінің, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
	Дағды 2: Жабдық жұмысындағы штаттан тыс жағдайларды жою	Машықтар:
		2-3 разрядтар үшін 1. Әрекеттердің дұрыс ретін, кезектілігін қабылдау. 2. Қызмет көрсетілетін жабдықтың ақаулары мен бұзылғандығын анықтау. 3. Штаттан тыс жағдайды жою үшін нұсқаулықтарда қарастырылған іс-әрекеттерді орындау.

		Білімдер:	
		2-3 разрядтар үшін 1. Жабдықты пайдалану режимдерінің конструкциялық ерекшеліктері, техникалық сипаттамалары, айрықшалықтары. 2. Техникалық қауіпсіздік құралдарының, апатқа қарсы қорғау және автоматика құралдарының әрекет принципі. 3. Апатты жағдайларды жою жөніндегі нұсқаулықтардың талаптары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Белгілі бір дербестік, тәртіптілік, зейінділік, ұйымшылдық, оқып-үйренуге талаптылық үлесімен біреудің басқаруында қызмет жасау.		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ГОСТ 26691-85		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	3	Сорғы қондырғыларының машинисі	
10. Кәсіптің карточкасы «Тауарлар операторы»:			
Топтың коды:	8131-9		
Қызмет атауының коды:	8131-9-171		
Кәсіптің атауы:	Тауарлар операторы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	2		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	34-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (34-шығарылым) бекіту туралы" 2020 жылғы 24 желтоқсандағы № 533 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 25 желтоқсанда № 21909 болып тіркелді. §40. Тауарлы оператор		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Жұмыс тәжірибесі талап етілмейді.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	9629-9-004 - Қоймашы 4321-0-015 - Тауартанушы		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Тауарлық өнімді (өнеркәсіптік объект) қабылдауды, орналастыруды, сақтауды, қайта айдауды және босатуды жүзеге асыратын өнеркәсіптік объектілерде (өнеркәсіптік объект) мұнайды, газды, газ конденсатын және оларды қайта өңдеу өнімдерін, реагенттерді және басқа да өнімдерді (тауарлық өнім) қабылдауды, орналастыруды, сақтауды, қайта айдауды және босатуды қамтамасыз ету үшін қажет болған жағдайда, әртүрлі қоспаларды тарту арқылы компоненттерді бөлу, араластыру процестерін басқару		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Тауар өнімдерін қабылдау, орналастыру, сақтау, қайта айдау және босату кезінде қосалқы және дайындық жұмыстарын, өнеркәсіптік объектілерде ыдыстық тауар өнімдерінің қозғалысы бойынша операцияларды орындау	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Тауар өнімдерін қабылдау, орналастыру, сақтау, қайта айдау және босату кезінде қосалқы және дайындық жұмыстарын, өнеркәсіптік			

объектілерде ыдыстық тауар өнімдерінің қозғалысы бойынша операцияларды орындау	Дағды 1: Резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың техникалық жағдайын тексеру	Машықтар:
		2-разряд үшін: 1. Резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың механикалық зақымдануын, буланууын, ағуын анықтау. 2. Резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың бітелуін және герметикалығын тексеру. 3. Резервуарларда, ыдыстарда, цистерналарда бөгде заттардың, су түбіндегі шөгінділердің, мұздың немесе судың болуын анықтау. 4. Пломбаны дайындау. 5. Резервуарларды, сыйымдылықтарды, цистерналарды булауды, жууды, кептіруді жүзеге асыру. 6. Қол, механикаландырылған құралдарды, резервуарларды, ыдыстарды, цистерналарды булауға, жууға, кептіруге арналған құрылғылар мен құралдарды қолдану. 7. Бекіту және реттеу арматурасын ашу, жабу.
		Білімдер:
		2-разряд үшін: 1. Резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың, тиекті және реттеуші арматураның мақсаты, құрылымы және пайдалану тәртібі. 2. Резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың пайдалануға жарамдылығын бағалау критерийлері. 3. Резервуарларды, сыйымдылықтарды, цистерналарды тауарлық өнімнің қалдықтарынан, механикалық қоспалардан, судан және түптік шөгінділерден булау, жуу, кептіру тәсілдері. 4. Резервуарларды, ыдыстарды, цистерналарды булауға, жууға, кептіруге арналған ерітінділер мен құралдардың құрамы. 5. Резервуарлардан, сыйымдылықтардан, су цистерналарынан және су түбіндегі шөгінділерді сору, дренаждау, түсіру тәртібі және бекіту және реттеу арматурасын ашу, жабу тәртібі. 6. Резервуарларды, сыйымдылықтарды, цистерналарды, автоцистерналарды, бекіту және реттеу арматураларын пломбалау тәсілдері. 7. Тауар өнімінің көлемін анықтау және оның салмағын есептеу тәртібі және калибрлеу / градуирлеу кестелерімен жұмыс істеу тәртібі. 8. Резервуарларды, ыдыстарды, цистерналарды булауға, жууға, кептіруге арналған қол, механикаландырылған құралдарды, құрылғылар мен айла бұйымдары қолдану ережесі және пайдалану жөніндегі нұсқаулық. 9. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды

	Дағды 2: Тауар өнімінің параметрлерін тексеру	Машықтар:
		2-разряд үшін: 1. Резервуарларда, ыдыстарда, цистерналарда тауарлық өнімнің деңгейін, температурасын, қысымын, көлемін өлшеуге арналған аспаптарды қолдану. 2. Тауар өнімдерінде механикалық қоспалар мен судың болуын көзбен анықтау. 3. Сынамаларды алу алдында резервуарлардан, сыйымдылықтардан, цистерналардан су мен кірді шығаруды жүргізу. 4. Химиялық талдау жүргізу үшін тауар өнімінің сынамасын іріктеу. 5. Тауар өнімінің сынамаларын орауды, таңбалауды жүргізу. 6. Резервуарларда, сыйымдылықтарда, цистерналарда ысырманы ашу және жабу. 7. Тауарлық өнімнің параметрлері, сынамаларды іріктеу бойынша құжаттаманы ресімдеу.
		Білімдер:
		2-разряд үшін: 1. Тауар өнімдерінің физикалық-химиялық қасиеттері. 2. Тауар өнімінің сынамаларын іріктеу қағидалары мен тәртібі. 3. Өлшеуіштердің мақсаты, қолдану тәртібі, олардың толық сыйымдылығы және шкаланы бөлу бағасы. 4. Өлшеу, өлшеу аспаптары мен айла бұйымдарының құрылымы, сипаттамалары және жіктелуі, пайдалану ережесі. 5. Тауар өнімінің сынамаларын орау, таңбалау және сақтау тәртібі. 6. Тауарлық өнімнің параметрлері, сынамаларды іріктеу бойынша белгіленген құжаттаманы ресімдеу түрлері, мақсаты, тәртібі. 7. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Ыдыстық тауар өнімдерін қабылдау, орналастыру, сақтау және босату және жаңа және өңделген майлармен операцияларды орындау	Машықтар:
		2-разряд үшін: 1. Тауар өнімі бар сыйымдылықты (ыдыстарды) пломбалаудың бүтіндігін айқындау және буып-түю мен ыдыстың бүтіндігін, ыдысты тауар өнімінің жарамдылық мерзімдерін айқындау. 2. Ыдыстың (ыдыстың) герметикалық бітелуін жүргізу және ыдыстың тауарлық өнімдерін өлшеу. 3. Ыдысты тауар өнімін тасымалдауға арналған сыйымдылықтармен жабдықталған сыйымдылықтарды (ыдыстарды), көлік құралдарын, газ баллондарын өлшеуге арналған жабдықтарды қолдану. 4. Ыдысты тауар өнімдерін жылытуға арналған жабдықты қолдану. 5. Ыдысты тауар өнімдерін қыздыруға арналған жабдықты қолдану және ыдысты тауар өнімдерін қыздырудың параметрлерін анықтау. 6. Пломбаны дайындау. 7. Пайдаланылған майларды қабылдауды жүргізу. 8. Май сүзгілерін беру. 9. Тауар өніміне сапа паспортын бекітуді (ілуді) жүргізу. 10. Ыдыстық тауар өнімдерін түсіру және тиеуді жүргізу. 11. Жүк қармаушы айлабұйымдардың жарамдылығын оларды пайдалану алдында анықтау. 12. Ыдыстық тауар өнімдерін қабылдау, орналастыру, сақтау және жіберу бойынша құжаттаманы ресімдеу.

		Білімдер:	
		2-разряд үшін: 1. Майлардың физикалық-химиялық қасиеттері және зиянды заттарға жататын тауар өнімдерінің жіктелуі. 2. Тауар өнімдерінің жоғалу және бүліну себептері, олардың алдын алу әдістері. 3. Тауар өнімдерінің табиғи ысыраптарының нормалары. 4. Сыйымдылықтарды (ыдыстарды) пломбалау тәсілдері және тауар өнімдерін қыздыру ережесі. 5. Жүктерді тиеу-түсіру жұмыстарын орындау, ілмектеу, көтеру, орнын ауыстыру ережесі. 6. Ыдысты тауар өнімдерін өлшеу тәртібі. 7. Өлшеу, өлшеу аспаптары мен айлабұйымдарының құрылымы, сипаттамалары мен жіктелуі, пайдалану ережесі және жұмыс принциптері, жүк қармаушы, жүк көтергіш механизмдер мен айлабұйымдарды пайдалану ережесі. 8. Ыдыстық тауар өнімдерін қоймалау ережесі. 9. Құралдарды, құрылғыларды пайдалану жөніндегі ережелер, нұсқаулықтар. 10. Ыдыстағы тауар өнімдеріне түгендеу жүргізу тәртібі. 11. Өнеркәсіптік объектінің бекітілген аумағын күтіп-ұстауға қойылатын талаптар. 12. Пайдаланылған майларды қабылдау тәртібі. 13. Өнеркәсіптік объектідегі авариялардың, инциденттердің және олардың салдарларының алдын алу, оқшаулау және жою жоспарлары. 14. Майлармен жұмыс істеу бойынша белгіленген құжаттаманың түрлері, мақсаты, жүргізу тәртібі. 15. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Орындаушылық Стресс тұрақтылығы Дербестік Зейінділік Жауапкершілік		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	МЕМСТ 1510-2022 «Мұнай және мұнай өнімдері. Таңбалау, орау, тасымалдау және сақтау».		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	3,4	Тауарлар операторы	
11. Кәсіптің карточкасы «Сорғы қондырғыларының машинисі»:			
Топтың коды:	8185-3		
Қызмет атауының коды:	8185-3-002		
Кәсіптің атауы:	Сорғы қондырғыларының машинисі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	1-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (1-шығарылым) бекіту туралы" 2023 жылғы 1 қыркүйектегі № 364 Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары - Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2023 жылғы 7 қыркүйекте № 33389 болып тіркелді. Сорғы қондырғыларының машинисі		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Жылу техникалық жабдықтар және жылу мен жабдықтау жүйелері (түрлері бойынша)	Біліктілік: -

	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Мамандық бойынша кемінде 6 айлық жұмыс өтілі талап етіледі		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Кәсіпорын жанындағы Оқу орталығында біліктілігін және разрядтылығын арттыру		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8185-3-003 - Пневматикалық сорғылар машинисі		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Сорғы станциясының қалыпты жұмысын қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Сорғы станциясының жабдықтарының жұмыс режимдеріне бақылауды жүзеге асыру 2. Сорғы станциясының жабдықтарын диагностикалау және олардың жұмысындағы ақаулықтарды айқындау	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Сорғы станциясының жабдықтарының жұмыс режимдеріне бақылауды жүзеге асыру	Дағды 1: Сорғы станциясы жабдықтарының жұмысына бақылауды жүзеге асыру	Машықтар: 4-разряд (СБШ 3) 1. Жиынтық өнімділігі 3 000 м3/сағ бастап 10 000 м3/сағ дейін баратын сорғы станциясына пайдалану жөнінен қызмет көрсетуді орындау. 2. Аралап тексеріп шығу арқылы жабдықтың жұмысына бақылау жасау. 3. Температура, желідегі су қысымының белгіленген мәндерін бақылау және сақтау. 4. Жөндеу персоналын іске тартуды талап етпейтін қызмет көрсетілетін жабдықтың жұмысындағы ақауларды анықтау және жою. 5. Режимдік оперативтік ауыстырып қосуларды орындау. 6. Диспетчерлік қызметпен оперативтік байланыс жасап тұру. 7. Апатқа қарсы және өртке қарсы жоспарлы жаттығуларға қатысу. 8. Алғашқы медициналық жәрдем беру. 9. Оперативтік құжаттаманы жүргізу. 4-разрядқа қосымша 5-разряд 1. Жиынтық өнімділігі 10 000 м3/сағ бастап 15 000 м3/сағ дейін баратын сорғы станциясына пайдалану жөнінен қызмет көрсетуді орындау. 5-разрядқа қосымша 6-разряд 1. Жиынтық өнімділігі 15 000 м3/сағ жоғары сорғы станциясына пайдалану жөнінен қызмет көрсетуді орындау.	

		Білімдер:
		4-6 разрядтар үшін 1. Еңбек функциясы бойынша техникалық пайдалану ережелері. 2. Еңбек функциясы бойынша қауіпсіздік техникасы қағидалары. 3. Орнатылған жабдықтың құрылысы және жұмыс істеу принципі. 4. Сорғы станциясының схемасы. 5. Жылу желілерінің кестелері, жұмыс режимдері. 6. Орнатылған жабдықтың, бақылау-өлшеу аспаптарының, дабылдаманың және автоматты реттегіштердің мақсаты. 7. Жылу техникасының элементарлық негіздері. 8. Еңбек функциясы бойынша іс–әрекетті реттейтін ведомстволық және салааралық нормативтік-әдістемелік құжаттар. 9. Еңбек функциясы бойынша іс–әрекетті реттейтін ұйымның өкімдері, бұйрықтары, әдістемелік және нормативтік құжаттары. 10. Еңбек функциясы бойынша іс–әрекетті реттейтін технологиялық регламенттер мен өндірістік нұсқаулықтар. 11. Ішкі еңбек тәртібінің, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
	Дағды 2: Жабдықтардың жұмысындағы штаттан тыс жағдайларды жоюды жүзеге асыру	Машықтар:
		4-6 разрядтар үшін 1. Әрекеттердің дұрыс ретін, кезектілігін қабылдау. 2. Қызмет көрсетілетін жабдықтың ақаулары мен бұзылғандығын анықтау. 3. Штаттан тыс жағдайды жою үшін нұсқаулықтарда қарастырылған іс-әрекеттерді орындау.
		Білімдер:
		4-6 разрядтар үшін 1. Жабдықты пайдалану режимдерінің конструкциялық ерекшеліктері, техникалық сипаттамалары, айрықшалықтары. 2. Техникалық қауіпсіздік құралдарының, апатқа қарсы қорғау және автоматика құралдарының әрекет принципі. 3. Апатты жағдайларды жою жөніндегі нұсқаулықтардың талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Сорғы станциясының жабдықтарын диагностикалау және олардың жұмысындағы ақаулықтарды айқындау		

	Дағды 1: Сорғы станциясын диагностикалау және оның жұмысындағы ақаулықтарды айқындау	Машықтар:
		4 разряд үшін 1. Ақаулықтарын айқындау үшін жабдықтарды байқап тексеру. 2. Бастапқы диагностикалауды жүзеге асыру және ақаулықтардың себептерін анықтау. 3. Жабдықтардың жай-күйін диагностикалау үшін құралдар мен аспаптарды пайдалану. 4 разрядқа қосымша 5 разряд үшін 1. Ауытқуларды айқындау үшін сорғы станциясының жұмыс көрсеткіштерін талдау. 2. Мамандандырылған жабдықтар мен технологияларды пайдаланып диагностикалауды жүргізеді. 5 разрядқа қосымша 6 разряд үшін 1. Ең соңғы үлгідегі әдістер мен жабдықтарды пайдаланып тереңдетілген диагностикалауды жүргізу. 2. Жабдықтарды жөндеуді немесе ауыстыруды жүргізудің мақсатқа сәйкестігін бағалау.
		Білімдер:
		4-6 разрядтар үшін 1. Жабдықтарды диагностикалау және техникалық пайдалану ережелері. 2. Сорғы станциясының жұмыс қағидасы және құрылғылары. 3. Жабдықтардың жай-күйін бақылау әдістері және диагностикалық әдістемелер. 4. Сорғы қондырғыларының схемасы және құрылғылары. 5. Жабдықтарды диагностикалауға арналған бағдарламалық жасақтама және құралдар. 6. Сорғы қондырғыларына техникалық қызмет көрсету және жөндеу негіздері. 7. Ішкі еңбек тәртібінің, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
	Дағды 2: Жабдықтардың жұмысындағы штаттан тыс жағдайларды жоюды жүзеге асыру.	Машықтар:
		4 разряд үшін 1. Қауіпсіздік жүйелерінің, оған қоса дабыл жүйесі мен автоматиканың жұмысын бақылау. 2. Қорғау құралдары мен апат жүйелерінің жай-күйіне тексерулер жүргізу. 3. Апатқа қарсы қорғау жүйелерінің жұмыс қабілеттілігін диагностикалау. 4 разрядқа қосымша 5 разряд үшін 1. Қауіпсіздік жүйелерінің, қорғау құралдарының және автоматты диагностикалаудың тоқтаусыз жұмыс істеуін қамтамасыз ету. 2. Сорғы станциясындағы қалыптан тыс жағдайлар кезінде қорғау құралдарының жұмысын бақылау. 5 разрядқа қосымша 6 разряд үшін 1. Қауіпсіздік жүйелерінің жұмысына талдау жүргізу және оңтайландыру. 2. Жұмыстың тиімділігін арттыру үшін қауіпсіздік жүйелерін жаңарту бойынша ұсыныстарды әзірлеу.

		Білімдер:	
		4-6 разрядтар үшін 1. Жабдықтардың қауіпсіздік жүйелері мен қорғау құралдарының жұмыс қағидалары. 2. Апатқа қарсы қорғау жүйелерін тексеру ережелері мен әдістемелері. 3. Дабыл беру және автоматты бақылау құралдарын пайдалану бойынша нұсқаулықтар және нормативтер. 4. Сорғы станциясындағы қауіпсіздікке қойылатын нормативтік талаптар. 5. Апаттық әрекет етудің және апат салдарын жоюдың технологиялық үдерістері. 6. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау тәртібі, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Белгілі бір дербестік, тәртіптілік, зейінділік, ұйымшылдық, оқып-үйренуге талаптылық үлесімен біреудің басқаруында қызмет жасау.		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ГОСТ 26691-85		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	2	Сорғы қондырғыларының машинисі	
12. Кәсіптің карточкасы «Газды жинау жөніндегі оператор»:			
Топтың коды:	8112-2		
Қызмет атауының коды:	8112-2-006		
Кәсіптің атауы:	Газды жинау жөніндегі оператор		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	3.1		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	6-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (6-шығарылым) бекіту туралы" 2018 жылғы 21 қыркүйектегі № 401 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 15 қазанда № 17548 болып тіркелді. Параграф 1. Газды жинау жөніндегі оператор (2 разряд)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кәсіптік даярлау, тиісті мамандық бойынша біліктілік аттестатының болуы.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8112-2-005 - Мұнай және газ өндіру жөніндегі оператор		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Газ жинау бойынша үздіксіз технологиялық процесті қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Газ жинау жұмыстарын орындау	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Газ жинау жұмыстарын орындау			

	Дағды 1: Газ жинау технологиялық қондырғыларындағы жабдықтарға қызмет көрсету	Машықтар:
		2-ші разряд: біліктілігі анағұрлым жоғары газ жинау жөніндегі оператордың басшылығымен сепараторларға, газ трубаларына, газды таратып бөлу құрылғылары мен газ шаруашылығының өзге де объектілеріне қызмет көрсету 1. Газ шаруашылығы объектілерін аралап көру және олардың жайкүйін тексеру, жабдықтың жұмысындағы ақауларды жою. 2. Сепараторлар мен газ трубаларын үрлеу. 3. Сепараторлардағы сұйықтың деңгейін қадағалау. 4. Жабдықтар мен аппаратураны ағымдағы жөндеу, жарамсыз жаппаларды ауыстыру, төсемдерді ауыстыру, сальниктерді толтыру. 5. Газ құдықтарының техникалық жарамдылығын қамтамасыз ету. 6. Қарапайым слесарлық жұмыстарды орындау.
		Білімдер:
		2-ші разряд: 1. Мұнайды, газды және конденсатты өндіру, жинау және тасымалдау технологиясы жөніндегі негізгі мәліметтер. 2. Қоспалардың жарылыс қауіпті негізгі қасиеттері, олардың улылығы. 3. Сепараторларға, қысымы бар газ трубаларына, газ таратып бөлу құрылғыларына, жаппа құрылғыларына, сақтандырушы, кері және реттеуші клапандарға, қысым мен деңгей реттеуіштеріне, қолданылатын өзге де бақылауөлшеу аспаптарына қызмет көрсету қағидалары, олардың құрылымы мен нысаны. 4. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігінің талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Мақсаткерлік Тәртіптілік Зейінді шоғырландыру және бақылау	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ЕАЭО ТР 045/2017 «Тасымалдау және (немесе) пайдалануға дайындалған мұнайдың қауіпсіздігі туралы», ЕАЭО ТР 046/2018 «Тасымалдау және (немесе) пайдалануға дайындалған жанғыш, табиғи газдың қауіпсіздігі туралы», ҚР СТ 1347- 2024 «Мұнай. Жалпы техникалық шарттар», ҚР СТ 1666-2007 «Магистральдық газ құбырлары арқылы берілетін және тасымалданатын табиғи жанғыш газдар. Техникалық шарттар», ҚР СТ 2188-2012 «Тұрақты газ конденсаты. Техникалық шарттар» және т.б.	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	3.2	Мұнайды дайындау және тұрақтандыру жөніндегі шебер
13. Кәсіптің карточкасы «3.1. Майсыздандыру және тұзсыздандыру құрылғысының операторы»:		
Топтың коды:	8112-9	
Қызмет атауының коды:	8112-9-006	
Кәсіптің атауы:	3.1. Майсыздандыру және тұзсыздандыру құрылғысының операторы	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	3.1	
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	6-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (6-шығарылым) бекіту туралы" 2018 жылғы 21 қыркүйектегі № 401 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 15 қазанда № 17548 болып тіркелді. Сусыздандыру және тұзсыздандыру қондырғысының операторы (3-4 разряд)	

Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	Біліктілік: Оператор
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Талап етілмейді		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8112-9-007 - Ұңғымаларды химиялық өңдеу операторы		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнайды сусыздандыру, тұзсыздандыру және тұрақтандыру		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Мұнайды сусыздандыру, тұзсыздандыру және тұрақтандыру технологиялық қондырғыларына қызмет көрсету.	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Мұнайды сусыздандыру, тұзсыздандыру және тұрақтандыру технологиялық қондырғыларына қызмет көрсету.	Дағды 1: Мұнайды сусыздандыру, тұзсыздандыру және тұрақтандырудың технологиялық процесін жүргізу	Машықтар: 3-разряд: біліктілігі анағұрлым жоғары сусыздандыру және тұзсыздандыру қондырғысы операторының басшылығымен сусыздандыру және тұзсыздандыру қондырғыларында жұмыс істеген кезде 1. Технологиялық параметрлерді реттеу және бақылау: технологиялық аппараттардағы температура, қысым, ағын, фазааралық деңгей. 2. Деэмульгаторлар мен сілтілердің ерітінділерін дайындаңыз, тұщы судың дозасын жүзеге асыру. 3. Тұрақсыз бензинді сілтілеу бойынша жұмыстар жүргізу және оны тұтынушыға тапсыру. 4. Дайындалған мұнайдың, тұрақсыз бензиннің және химиялық реагенттердің шығынының есебін жүргізу. 5. Сорғылар мен технологиялық жабдықтарға қызмет көрсету, қауіпсіздік құрылғыларының жұмысын тексеру, мұнай жылытқыштарына қызмет көрсету. 6. Технологиялық аппараттарды жөндеуге дайындау бойынша жұмыстарды орындау. 7. Аппараттарды жөндеуден қабылдау және жөндеу жұмыстарын орындау. 4-разряд: біліктілігі анағұрлым жоғары сусыздандыру және тұзсыздандыру қондырғысы операторының басшылығымен сусыздандыру және тұзсыздандыру қондырғыларында немесе электр тұзсыздандыру және тұрақтандыру қондырғыларында жұмыс істеген кезде	

		Білімдер:	
		3-4-разряд: 1. Мұнайдың, газдардың, химиялық реагенттердің, бензиннің физика-химиялық қасиеттері 2. Сусыздандыру және тұзсыздандыру қондырғысының, аппаратураның мақсаты, техникалық сипаттамасы және пайдалану ережесі 3. Жабдықтар мен қолданылатын бақылау-өлшеу аспаптары 4. Су мен тұздардың мұнайды одан әрі өңдеуге әсері 5. Зертханалық бақылау әдістері, эмульсияны бұзудың негізгі әдістері 6. Қысыммен жұмыс істейтін ыдыстарды пайдалану ережелері 7. Орнатудағы ықтимал авариялларды жою қағидалары, орындалатын жұмыстар көлеміндегі слесарлық іс 8. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігінің талаптары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Зейін Жауапкершілік Тәуелсіздік Тәртіп Міндеттеме		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ЕАЭО ТР 045/2017 «Тасымалдау және (немесе) пайдалануға дайындалған мұнайдың қауіпсіздігі туралы», ЕАЭО ТР 046/2018 «Тасымалдау және (немесе) пайдалануға дайындалған жанғыш, табиғи газдың қауіпсіздігі туралы», ҚР СТ 1347- 2024 «Мұнай. Жалпы техникалық шарттар», ҚР СТ 1666-2007 «Магистральдық газ құбырлары арқылы берілетін және тасымалданатын табиғи жанғыш газдар. Техникалық шарттар», ҚР СТ 2188-2012 «Тұрақты газ конденсаты. Техникалық шарттар» және т.б.		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Мұнайды дайындау және тұрақтандыру шебері	
14. Кәсіптің карточкасы «Технологиялық сорғылар машинисі»:			
Топтың коды:	8185-3		
Қызмет атауының коды:	8185-3-006		
Кәсіптің атауы:	Технологиялық сорғылар машинисі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	3.1		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	§ 58-59. Технологиялық сорғылар машинисі		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай мен газды қайта өңдеу технологиясы	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Жұмыс тәжірибесі қажет емес. 3-разряд үшін: электр қозғалтқыштары мен тарату құрылғыларына қызмет көрсету кезінде III топтағы рұқсат болуы керек. 4-разряд үшін: электр қозғалтқыштары мен тарату құрылғыларына қызмет көрсету кезінде IV топтағы рұқсат болуы керек.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8185-3-002 - Сорғы қондырғыларының машинисі		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнайды, ілеспе, табиғи газды, газ конденсатын, тақтатастарды қайта өңдеу, автоматтандыру құралдары мен бақылау-өлшеу құралдарын пайдалану, технологиялық қондырғыларды жөндеу		

Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Технологиялық сорғыларға, сорғы станцияларына және мұнайды айдау және дайындау жөніндегі қондырғыларға қызмет көрсету
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Технологиялық сорғыларға, сорғы станцияларына және мұнайды айдау және дайындау жөніндегі қондырғыларға қызмет көрсету		

	Дағды 1: Мұнай, мұнай өнімдерін өңдеу станцияларында технологиялық сорғылардың сапалы үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету	Машықтар: 3-разряд үшін: 1. Магистральдық құбыржолдарда, тиеп-тиеу мұнай базасында және мұнай өңдеу кәсіпорындарында мұнайды, мұнай өнімдерін және басқа да тұтқыр сұйықтықтарды айдау және дайындау жөніндегі сорғы станциялары мен қондырғыларына қызмет көрсету. 2. Сорғылардың, майлау, салқындату және желдету жүйелерінің жұмысына, құбырлардың, ысырмалардың, бақылау-өлшеу аспаптарының жарамдылығына көзбен шолып бақылау жүргізу. 3. Біліктілігі анағұрлым жоғары машинистің басшылығымен сорғы станциясын технологиялық байлау схемасын жұмысқа дайындау. 4. Жоғары білікті машинисттің басшылығымен айдалатын өнімдердің ағып кетуін жою. 5. Тығыздағыштарды толтырыңыз және тығыздағыштарды ауыстырыңыз. 6. Сорғыларды іске қосыңыз, тоқтатыңыз және сүртіңіз. 7. Клапандарды ашыңыз және жабыңыз. 8. Сынама алу. 9. Бақылау-өлшеу аспаптары бойынша электр қозғалтқыштарының жүктемесін, сорғылар мен құбырлардағы жұмыс қысымын, автоматика аспаптарының жұмысын, майлау, салқындату және желдету жүйелерін, тарату құрылғыларын, бекіту арматурасын бақылау. 10. Электр қозғалтқыштарын іске қосыңыз және тоқтатыңыз. 11. Мойынтіректердегі майлауды тексеріңіз. 12. Мойынтіректерді бөлшектеңіз, шайыңыз, сүртіңіз. 13. Сақтандырғыштарды ауыстыру, айдалатын өнімдердің ағып кетуін жою, электр жабдықтарын жөндеу бойынша слесарлық жұмыстарды орындау. 14. Жабдықтың жұмыс режимін бақылау. 15. Магистральдық құбырларда немесе ауыстырып тиеу мұнай базаларында мұнайды, мұнай өнімдерін және басқа да тұтқыр сұйықтықтарды айдау және дайындау бойынша сорғы станцияларына қызмет көрсету, сорғылардың жалпы өнімділігі 500 м3/сағ дейін. 16. Жалпы өнімділігі 1000 м3/сағ дейін мұнай және газ өңдеу кәсіпорындарының сорғы технологиялық қондырғыларына қызмет көрсету. 17. Магистральдық құбырлардың сорғы станциялары мен технологиялық қондырғыларында, тиеу мұнай базаларында және мұнай өңдеу кәсіпорындарында жалпы қуаты 500 киловаттқа (бұдан әрі – кВт) дейінгі электр қозғалтқыштарымен бірлесіп сорғыларға қызмет көрсету. 4-разряд үшін (3-разряд дағдыларына қосымша): 1. Сорғылардың жалпы өнімділігі 500-ден 1000 м3/сағ-қа дейінгі магистральдық құбырларда немесе ауыстырып тиеу мұнай базаларында мұнайды, мұнай өнімдерін және басқа да тұтқыр сұйықтықтарды айдау және дайындау жөніндегі сорғы станцияларына қызмет көрсету. 2. Жалпы өнімділігі 1000 - нан 3000 м3/сағ дейін мұнай және газ өңдеу кәсіпорындарының сорғы технологиялық қондырғыларына қызмет көрсету. 3. Сорғыларға жалпы қуаты 500-ден 3000 кВт-қа дейінгі электр қозғалтқыштарымен бірге магистральдық құбырлардың сорғы станциялары мен технологиялық қондырғыларында, тиеу мұнай базаларында және мұнай өңдеу кәсіпорындарында қызмет көрсету.

	Білімдер:
	3-разряд үшін: 1. Қызмет көрсетілетін сорғы станциясының схемалары. 2. Сорғылардың жұмыс принципі. 3. Сорғылар мен оларға жетектердің сипаттамасы: A. техникалық пайдалану ережелері; b. механизмдерді майлау ережелері; c. айдалатын сұйықтықтардың қасиеттері, бекіту арматурасы мен қауіпсіздік құрылғыларының орналасуы. 4. Қызмет көрсетілетін сорғы станциясының, технологиялық қондырғының, тауар паркінің, тұзақ шаруашылығының технологиялық процесі мен схемасы. 5. Бақылау-өлшеу аспаптарының, реттегіштердің және механикаландыру құралдарының мақсаты мен қолданылуы. 6. Электротехника негіздері, Гидравлика және механика бойынша қарапайым мәліметтер. 7. Жабдықтың жұмысындағы ақауларды жою және авариялардың жою тәсілдері. 8. Шартты дабыл жүйесі, электр жабдықтарын техникалық пайдалану ережелері және Ток қабылдағыштар мен желілерге қызмет көрсету кезіндегі қауіпсіздік ережелері. 9. Электроматериалдардың түрлері, олардың қасиеттері мен қолданылуы, Электр қондырғыларын жерге қосу жүйесі, Электрмен жабдықтау схемасы. 10. Іске қосу құрылғылары және тарату қалқандары. 11. Электр қозғалтқыштары мен электр құрылғыларының рұқсат етілген қыздыру температурасы мен жүктемесі. 12. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары. 4-разряд үшін (3-разрядты білімге қосымша): 1. Трансформаторлық майлардың мақсаты мен қасиеттері. 2. Орталықтан тепкіш, поршеньді сорғылар мен әртүрлі жүйелер мен қысымдағы Турбо сорғылардың құрылысы мен пайдалану ережелері. 3. Бекіту арматурасы бар құбырлардың, құдықтардың және бақылау-өлшеу аспаптарының құрылысы мен орналасуы. 4. Сорғы станциясының барлық жабдықтарын іске қосу және тоқтату ережелері. 5. Апатты жою тәртібі мен қағидалары, сорғы станциясының жұмысын есепке алуды жүргізу.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды

	Дағды 2: Сорғы қондырғыларының жұмысын бақылау және реттеу	Машықтар: 3-разряд үшін: 1. Сорғы қондырғыларының, майлау, салқындату және желдету жүйелерінің жұмысын визуалды бақылауды жүзеге асыру. 2. Белгіленген норма шегінде қысым, ағын және температура сияқты сорғылардың жұмыс параметрлерін реттеңіз. 3. Бақылау-өлшеу аспаптарының және сорғы қондырғыларының автоматты басқарылатын жүйелерінің көрсеткіштерін бақылау. 4. Сорғы агрегаттары мен жүйелерінің жұмысын технологиялық нормалар мен қауіпсіз пайдалану жағдайларына сәйкестігін бақылау. 5. Сорғы қондырғыларын іске қосыңыз және тоқтатыңыз, олардың жұмысының тұрақтылығын қадағалаңыз. 6. Жұмыс параметрлеріне сәйкестігін қамтамасыз ете отырып, сорғы қондырғыларының электр қозғалтқыштарының жұмысын тексеріңіз. 7. Құбырлардың, ысырмалардың, бекіту арматурасының және сорғы жүйелерінің басқа элементтерінің жай-күйіне бақылау жүргізу. 8. Сынама алу, айдалатын өнімдердің сапасын бақылау. 4-разряд үшін (3-разряд дағдыларына қосымша): 1. Жоғары өнімділігі бар сорғы қондырғыларының жұмыс параметрлерін реттеңіз(500-ден 3000 м3/сағ). 2. Сорғы қондырғыларын басқарудың автоматты жүйелерін бақылауды жүзеге асыру, қалыпты режимнен ауытқуларды талдау. 3. Электр қозғалтқыштарын, майлау және салқындату жүйелерін, автоматты құрылғылар мен құрылғыларды қоса алғанда, сорғы жүйесінің барлық элементтерінің күйін бақылау. 4. Жоғары өнімділігі мен қуаты бар сорғы қондырғыларын іске қосыңыз және тоқтатыңыз, олардың дұрыс жұмысын қадағалаңыз. 5. Барлық жабдықтың үздіксіз жұмысы мен дұрыс жұмыс істеуін қадағалай отырып, өнімділігі 3000 м3/сағ дейінгі сорғы станцияларының жұмысын қамтамасыз ету. 6. Күрделі өлшеу және диагностикалық жүйелерді қолдана отырып, сорғы қондырғыларының күйі мен жұмысын бақылау. 7. Жабдықтың жай-күйі, сорғылардың жұмыс параметрлері бойынша құжаттаманы жүргізу, сондай-ақ жұмыс сипаттамаларын үнемі өлшеп отыру.

		Білімдер:
		3-разряд үшін: 1. Сорғы қондырғылары мен жабдықтарының жұмыс принциптері мен құрылғылары. 2. Сорғы қондырғыларын бақылау үшін қолданылатын бақылау-өлшеу аспаптарының жұмыс негіздері. 3. Мұнай мен мұнай өнімдерін айдаудың технологиялық процестері. 4. Сорғы станциялары мен сорғы қондырғыларын пайдалану және қауіпсіздік ережелері. 5. Сорғы қондырғыларын майлау, салқындату және желдету жүйелерінің жұмыс принциптері. 6. Сорғы қондырғыларын іске қосу, тоқтату және реттеу операциялары. 7. Сорғы қондырғыларын пайдалану кезіндегі қауіпсіздік нормалары мен талаптары. 8. Сорғы жабдықтарының жұмысын бақылау және диагностикалау әдістері. 9. Автоматты сорғыларды басқару жүйелерімен жұмыс істеу негіздері. 4-разряд үшін (3-разрядты білімге қосымша): 1. Өнімділігі жоғары сорғы қондырғыларының жұмысын реттеу және бақылау әдістері(500-ден 3000 м3/сағ). 2. Сорғыларды басқарудың автоматты жүйелерінің жұмыс принциптері және олардың сорғы қондырғыларымен өзара әрекеттесуі. 3. Сорғы қондырғыларының жұмысындағы нормадан ауытқуларды диагностикалау және жою әдістері мен әдістері. 4. Қауіпсіз параметрлерді сақтай отырып, максималды өнімділікке қол жеткізу үшін сорғы қондырғыларының жұмысын оңтайландыру әдістері. 5. Жоғары қуатты сорғы станцияларын пайдалану кезіндегі қауіпсіздік жөніндегі нормативтік құжаттар мен стандарттар. 6. Қысым, температура, сұйықтық ағыны сияқты сорғы қондырғыларының параметрлерін бақылауға және өлшеуге арналған жабдық. 7. Пайдаланудың әртүрлі кезеңдеріндегі сорғы жүйелерінің жұмыс көрсеткіштерін құжаттауға және есепке алуға қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Орындаушылық Стресске төзімділік Дербестік Зейінділік Жауапкершілік Командада жұмыс істей білу	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ 3517-2020 «Мұнай өңдеу және мұнай-химия өнеркәсібі. Технологиялық қондырғылар мен жабдықтарға техникалық қызмет көрсету мен жөндеуді жоспарлау, ұйымдастыру және жүргізу тәртібі».	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Мұнай және газды өңдеу жөніндегі мастер
15. Кәсіптің карточкасы «3.2. Майсыздандыру және тұзсыздандыру құрылғысының операторы»:		
Топтың коды:	8112-9	
Қызмет атауының коды:	8112-9-006	
Кәсіптің атауы:	3.2. Майсыздандыру және тұзсыздандыру құрылғысының операторы	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	3.2	

БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	6-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (6-шығарылым) бекіту туралы" 2018 жылғы 21 қыркүйектегі № 401 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 15 қазанда № 17548 болып тіркелді. 22 параграф. Майсыздандыру және тұзсыздандыру құрылғысының операторы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	Біліктілік: Оператор
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Жұмыс өтілі 6 айдан кем емес		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8112-9-007 - Ұңғымаларды химиялық өңдеу операторы		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнайды сусыздандыру, тұзсыздандыру және тұрақтандыру		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Мұнайды сусыздандыру, тұзсыздандыру және тұрақтандыру технологиялық қондырғыларына қызмет көрсету	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Мұнайды сусыздандыру, тұзсыздандыру және тұрақтандыру технологиялық қондырғыларына қызмет көрсету	Дағды 1: Мұнайды сусыздандыру, тұзсыздандыру және тұрақтандырудың технологиялық процесін жүргізу	Машықтар:	
		5-ші разряд: 1. Электрмен тұзсыздандыру және орнықтыру қондырғыларында жұмыс істеу кезінде жұмыстар жүргізу. 2. Технологиялық регламентке сәйкес мұнайды дайындау параметрлеріне мониторинг жүргізу. 3. Деэмульгаторлар мен сілті ерітінділерін дайындау, тұщы суды дозалау. 4. Тұрақсыз бензинді сілтілендіру және оны тұтынушыға тапсыру. 5. Дайындалған мұнайдың, тұрақсыз бензиннің санының және химиялық реагенттер шығысының есебін жүргізу. 6. Насостар мен технологиялық жабдыққа қызмет көрсету, сақтандыру құрылғыларының жұмысын тексеру, мұнай пешқыздырмаларына қызмет көрсету. 7. Технологиялық аппараттарды жөндеуге дайындау. 8. Аппараттарды жөндеуге және жөндеуден қабылдап алу. 9. Жұмыс орнында өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі талаптарды, өрт қауіпсіздігі талаптарын, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдарын сақтау.	

		Білімдер:	
		5-ші разряд: 1. Мұнайдың, газдың, химиялық реагенттердің, бензиннің физикалық-химиялық қасиеттері. 2. Сусыздандыру және тұзсыздандыру қондырғыларының, аппараттардың (жабдықтардың) мақсаты, техникалық сипаттамасы және пайдалану қағидалары. 3. Жабдықтар мен қолданылатын бақылау-өлшеу аспаптары. 4. Су мен тұздың мұнайды одан әрі өңдеуге әсері. 5. Зертханалық бақылау әдістері, эмульсияны бұзудың негізгі әдістері. 6. Қысым астында жұмыс істейтін ыдыстарды пайдалану қағидалары. 7. Қондырғыдағы ықтимал авариялярды жою қағидалары, жұмыс көлемінде орындалатын слесарь ісі. 8. Өндіріс көлеміне байланысты газ және сұйық отынмен жұмыс істейтін мұнайды жылыту пештерін пайдалану ережесі. 9. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігінің талаптары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Мақсаткерлік Тәртіптілік Зейінді шоғырландыру және бақылау		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ЕАЭО ТР 045/2017 «Тасымалдау және (немесе) пайдалануға дайындалған мұнайдың қауіпсіздігі туралы», ЕАЭО ТР 046/2018 «Тасымалдау және (немесе) пайдалануға дайындалған жанғыш, табиғи газдың қауіпсіздігі туралы», ҚР СТ 1347- 2024 «Мұнай. Жалпы техникалық шарттар», ҚР СТ 1666-2007 «Магистральдық газ құбырлары арқылы берілетін және тасымалданатын табиғи жанғыш газдар. Техникалық шарттар», ҚР СТ 2188-2012 «Тұрақты газ конденсаты. Техникалық шарттар» және т.б.		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Мұнайды дайындау және тұрақтандыру жөніндегі шебер	
	16. Кәсіптің карточкасы «Газды жинау жөніндегі оператор»:		
Топтың коды:	8112-2		
Қызмет атауының коды:	8112-2-006		
Кәсіптің атауы:	Газды жинау жөніндегі оператор		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	3.2		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	6-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (6-шығарылым) бекіту туралы" 2018 жылғы 21 қыркүйектегі № 401 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 15 қазанда № 17548 болып тіркелді. Газды жинау жөніндегі оператор (3-4 разряд)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	Біліктілік: Оператор
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Жалпы орта білім және практикалық тәжірибе және/немесе кәсіби дайындық, тиісті мамандық бойынша біліктілік куәлігінің болуы		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		

Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8112-2-005 - Мұнай және газ өндіру жөніндегі оператор	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Газ жинау бойынша үздіксіз технологиялық процесті қамтамасыз ету	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Газ жинау жұмыстарын орындау
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Газ жинау жұмыстарын орындау	Дағды 1: Газ жинау технологиялық қондырғыларындағы жабдықтарға қызмет көрсету	Машықтар:
		3-ші разряд: 2-ші разрядтың икемділіктеріне қоса: 1. Мұнайдың газ жинау желілеріне жетуінің, газ трубаларында гидратты және сұйық тығындардың пайда болуының, газ трубалары учаскелерінде қысым артуының алдын алу, газдың технологиялық шығындарын азайту жөніндегі профилактикалық іс-шараларды жүргізу. 2. Құрамын, оның ішінде күкіртті сутегінің құрамын анықтау үшін газ сынамаларын алу. 3. Аппараттар мен газ трубалары қабырғаларын оқшаулаудың қалыңдығы мен сапасын анықтау. 4. Телемеханиканың ауа және кабель желілерін жұмысқа жарамды жағдайда ұстау . 5. Металл коррозиясымен күрес жұмыстары орындау. 6. Газ трубаларын шурфтау. 7. Қызмет көрсетілетін жабдықты, аппаратураны ағымдағы жөндеуді жүргізу. 8. Жабдықтың және газ құбыры жұмысы, газды өндіру және пайдалану, газдың технологиялық шығыны журналдарын жүргізу.
		Білімдер:
		3-ші разряд: 2-ші разрядтың білімдеріне қоса: 1. Мұнай мен газды өндірудің, сепарациялаудың технологиялық процестері, газ жинау тораптары коммуникацияларының схемасы, газдардың, қолданылатын ингибиторлардың қасиеттері, күкірт сутекті газды жинау мен тасымалдау ерекшеліктері. 2. Газ факторы, технологиялық газ шығынын анықтау әдістері, газ жинау желілері мен газ трубаларында гидраттың пайда болуы себептері және олармен күрес әдістері. 3. Газ объектілерінің, жабдығы мен аппараттарының техникалық сипаттамасы, оларға қызмет көрсету және қалыпты технологиялық жұмыс режимін ұстап тұру қағидалары. 4. Қолданылатын бақылау-өлшеу аспаптарының, автоматика және телемеханика құралдарының құрылысы мен техникалық сипаттамасы. 5. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігінің талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды

	Дағды 2: Топтық қондырғыларға, сығынды сорғы станцияларына, айырудың соңғы сатыларына, құрама пункттерге және тауар парктеріне қызмет көрсету	Машықтар:
		4-ші разряд: 3-ші разрядтың икемділіктеріне қоса: 1. Автоматтандырылған жабдықты берілген технологиялық жұмыс режиміне шығару. 2. Негізгі автоматтандыру құралдарының жұмысын бақылау. 3. Жер бетіндегі және астындағы жабдық пен коммуникацияларды, жабу, үзуші, сақтандыру және реттеуші арматураны жөндеу жұмыстарын жасау. 4. Газ және конденсат шығынын қысқарту, газды жинау, дайындау және тасымалдау технологиялық процестерін жетілдіру жөніндегі техникалық және технологиялық іс-шараларды жүзеге асыру. 5. Ауа сынамасын алу және газ талдағыштарды пайдалана отырып оның газдылығына талдау жасау. 6. Топтық қондырғыларға, сығу сорғы станцияларына, бөлудің соңғы сатыларына, жинау пункттеріне және тауар парктеріне қызмет көрсету.
		Білімдер:
		4-разряд: 3-ші разрядтың білмдеріне қоса: 1. Игерілетін кен орнының сипаттамасы, жер бетіндегі жабдықтың, ұңғымалардың, мұнай мен газды сепарациялау пункттерінің нысаны мен құрылысы. 2. Газ және газ конденсатын жинау мен тасымалдаудың технологиялық схемасы. 3. Газ факторын, қысым мен деңгей реттеуіштерінің, мұнай үзгілерінің, бақылау-өлшеу аспаптарының, газ трубаларының изоляциясын бақылау аспаптарының жұмысын айқындау әдістері. 4. Сепарациялау және газ өткізу пунктерінде жану қаупі бар және газ қауіпті жұмыстарды жүргізу тәртібі. 5. Ортадан тепкіш және винтті насостардың жұмыс қағидаты, жоғары күкіртті мұнай газын жинау мен пайдалану ерекшеліктері, метанолдың, ингибиторлар мен газдардың қасиеттері. 6. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігінің талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Мақсаткерлік Тәртіптілік Зейінді шоғырландыру және бақылау	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ЕАЭО ТР 045/2017 «Тасымалдау және (немесе) пайдалануға дайындалған мұнайдың қауіпсіздігі туралы», ЕАЭО ТР 046/2018 «Тасымалдау және (немесе) пайдалануға дайындалған жанғыш, табиғи газдың қауіпсіздігі туралы», ҚР СТ 1347- 2024 «Мұнай. Жалпы техникалық шарттар», ҚР СТ 1666-2007 «Магистральдық газ құбырлары арқылы берілетін және тасымалданатын табиғи жанғыш газдар. Техникалық шарттар», ҚР СТ 2188-2012 «Тұрақты газ конденсаты. Техникалық шарттар» және т.б.	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	4	Мұнайды дайындау және тұрақтандыру жөніндегі шебер
	5	Мұнай дайындау және тасымалдау жөніндегі инженер
	5	Мұнай және газ өндіру жөніндегі инженер-технолог
17. Кәсіптің карточкасы «Технологиялық қондырғылардың операторы»:		
Топтың коды:	8187-1	
Қызмет атауының коды:	8187-1-011	
Кәсіптің атауы:	Технологиялық қондырғылардың операторы	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3	

СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	34-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (34-шығарылым) бекіту туралы" 2020 жылғы 24 желтоқсандағы № 533 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 25 желтоқсанда № 21909 болып тіркелді. § 46-48. Технологиялық қондырғылардың операторы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Химиялық технология және өндіріс (түрлері бойынша)	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай мен газды қайта өңдеу технологиясы	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Жұмыс тәжірибесі талап етілмейді.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8187-1-008 - Мұнай-, газ қайта өңдеу қондырғысының операторы		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнайды, ілеспе, табиғи газды, газ конденсатын, тақтатастарды қайта өңдеу, автоматтандыру құралдары мен бақылау-өлшеу құралдарын пайдалану, технологиялық қондырғыларды жөндеу		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Мұнай, мұнай өнімдерін қайта өңдеу қондырғыларында технологиялық жабдықтардың жұмысын бақылау	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Мұнай, мұнай өнімдерін қайта өңдеу қондырғыларында технологиялық жабдықтардың жұмысын бақылау	Дағды 1: Технологиялық қондырғы (учаске) жабдығының жұмысын реттеу, алынатын өнімдердің шикізатын, реагенттерді, отынды, электр энергиясын есепке алу	Машықтар:	
		2-разряд үшін: 1. Жоғары білікті оператордың басшылығымен аппараттарға, сорғыларға, желдету және жылыту жүйелеріне қызмет көрсету. 2. Майларды, майларды, парафинді, битумды және басқа да ұқсас өнімдерді айдау, құю және ыдыстау. 3. Өлшеуіштерді өлшеу, сынамаларды алу. 4. Катализаторларды жүктеу және түсіру. 5. Аппаратура мен пештерді тазалауды жүргізу. 3-разряд үшін (2-разрядты машықтарына қосымша): 1. Белгіленген тәртіппен технологиялық жабдықты және қызмет көрсету аймағын көзбен шолып тексеруді жүзеге асыру. 2. Ыдысты дайындауды, мамандандырылған ыдысқа орауды және ыдыстың бетін өңдеуді қоса алғанда, майларды, майларды, парафинді, битумды және басқа да ұқсас өнімдерді айдауды, құюды және ыдысты бетін өңдеуді жүзеге асыру. 3. Біліктілігі анағұрлым жоғары оператордың басшылығымен жүзеге асыру: - жұмыс нұсқаулықтарына сәйкес мұнай, мұнай өнімдері мен газды қайта өңдеу қондырғыларындағы технологиялық процесс; - қызметінен ауыстырып қосу, жұмыс істеп тұрған жабдықтың резервтік, реттеуге берілген реагенттерді, отынды, буды, суды, электр энергиясын, қызмет көрсететін учаскедегі, шикізатты ұсақтау және ұнтақтау процесін жүргізу жану оттықтағы кептіру пештер (пеш-диірмен), ауысымына сілтілер, дренаждау және су аппараттарының, тиеу-түсіру кокстi вагондардан сүрлем-жинағыштарды, тазалау кокс у ленталы конвейерлердің, классификаторлардың, қоректендіргіштердің, темір жолдарда,; - технологиялық қондырғыны (оның ішінде жеке	

		жабдықты) іске қосу/тоқтату. 5. Өлшеуіштерді өлшеу және мұнай өнімдерінің, оның ішінде резервуарлар мен цистерналардың сынамаларын алу. 6. Технологиялық жабдыққа катализаторлар мен адсорбенттерді тиеуді және түсіруді жүзеге асыру. 7. Технологиялық жабдықты тазалауды жүргізу. 8. Технологиялық қондырғыны жөндеуге қатысу. 4-разряд үшін (3-разрядты машықтарына қосымша): 1. Жұмыс нұсқаулықтарына сәйкес мұнай, мұнай өнімдерін, газды, тақтатас пен көмірді қайта өңдеу жөніндегі III санаттағы қондырғыларда технологиялық процесті жүргізуді және бақылауды жүзеге асыру. 2. Жоғары Біліктіліктің басшылығымен жүзеге асыру: - I және II санаттағы қондырғыларда технологиялық процесс және жекелеген блоктардың жұмысын бақылау (1-қосымша); - қызметінен ауыстырып қосу, жұмыс істеп тұрған жабдықтың резервтік, реттеуге берілген реагенттерді, отынды, буды, суды, электр энергиясын, қызмет көрсететін учаскедегі, шикізатты ұсақтау және ұнтақтау процесін жүргізу жану оттықтағы кептіру пештер (пеш-диірмен), ауысымына сілтілер, дренаждау және су аппараттарының, тиеу-түсіру кокстi вагондардан сүрлем-жинағыштарды, тазалау кокс у ленталы конвейерлердің, классификаторлардың, қоректендіргіштердің, темір жолдарда,; - камералық және туннельдік пештердің жылыту жүйесін іске қосу/тоқтату, олардың гидравликалық режимін реттеу, таспалы конвейерлерге қызмет көрсету, экрандау, сондай-ақ қондырғыны тұтастай тоқтату/іске қосу. 3. Жоғары білікті оператордың басшылығымен аппараттарға, сорғыларға, желдету және жылыту жүйелеріне қызмет көрсету. 4. Белгіленген тәртіппен технологиялық жабдықты және қызмет көрсету аймағын көзбен шолып тексеруді жүзеге асыру. 5. Ыдысты дайындауды, мамандандырылған ыдысқа орауды және ыдыстың бетін өңдеуді қоса алғанда, майларды, майларды, парафинді, битумды және басқа да ұқсас өнімдерді айдауды, құюды және ыдысты бетін өңдеуді жүзеге асыру.

	Білімдер:
	2-разряд үшін: 1. Қызмет көрсетілетін жабдықтың, арматураның және коммуникациялардың құрылысы. 2. Бақылау-өлшеу аспаптарының мақсаты. 3. Шикізат пен өндірілетін өнімдердің физика-химиялық қасиеттері. 4. Өнімді пісіру және ресімдеу тәртібі. 5. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары. 3-разряд үшін (2-разрядты білімге қосымша): 1. Технологиялық процестер, схемалар және қызмет көрсетілетін қондырғылардың картасы. 2. Қондырғының (учаскенің) технологиялық регламенті. 3. Қызмет көрсетілетін жабдықтың, КИПиА, Дабыл беру және қызмет көрсетілетін қондырғыны бұғаттау құрылғысы мен жұмыс принципі. 4-разряд үшін (3-разрядты білімге қосымша): 1. Қондырғыда алынатын шикізатқа, реагенттерге және мұнай өнімдеріне арналған физика-химиялық қасиеттері, техникалық шарттары мен ГОСТтар. 2. Шикізат, реагенттер, отын, жылу және энергия ресурстарын тұтыну нормалары .
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды

	Дағды 2: Мұнай және мұнай өнімдерін қайта өңдеу қондырғыларындағы технологиялық процестің параметрлерін бақылау және реттеу	Машықтар: 3-разряд үшін: 1. Бақылау-өлшеу аспаптарын (БКП) пайдалана отырып, II санаттағы қондырғыларда технологиялық жабдықтың жұмыс көрсеткіштерін бақылауды жүзеге асыру. 2. Белгіленген технологиялық процесс шегінде учаскеде шикізат пен отын шығынын бақылау. 3. Рұқсат етілген нормалар шегінде аспаптардан алынған мәліметтер негізінде жабдықтың жұмыс параметрлерін (мысалы, қысым, температура) реттеңіз. 4. Көмекші жүйелердің жұмысын бақылау (мысалы, ауа беру жүйелері, сумен жабдықтау, сорғы қондырғылары). 5. Технологиялық режимнің сақталуына бақылау жүргізу, сондай-ақ бұзушылықтар туралы жедел хабарлау. 6. Жабдықтың жұмыс параметрлерін есепке алу журналын жүргізіңіз, мәліметтер мен ауытқуларды жазыңыз. 7. Жабдықты тексеру, мүмкін ақауларды анықтау және тіркеу. 4-разряд үшін: 1. II және I санаттағы қондырғыларда технологиялық жабдықтың жұмыс көрсеткіштерін бақылауды жүзеге асыру, сондай-ақ процестердің қалыпты жұмысын қамтамасыз ету үшін параметрлерді реттеу. 2. Жүйенің жұмысын талдау негізінде жұмыс процесінде негізгі технологиялық жабдықтың (сорғылар, компрессорлар, сүзгілер) жұмысын реттеу және реттеу. 3. Көмекші жүйелерді (мысалы, су, бу, ауа беру, тазарту және қысу жүйелері) реттеу және техникалық қызмет көрсету. 4. КЖП деректері бойынша нормалардан ауытқулар негізінде технологиялық процесті түзетуді, ақауларды ескертуді немесе жоюды жүзеге асыру. 5. Бастапқы диагностиканы жүргізу және оны қалыпқа келтіру үшін жабдықтың жұмысындағы шамалы ауытқуларды жою. 6. Жабдыққа техникалық қызмет көрсету, шығын материалдарын (сүзгілер, тығыздағыштар және т.б.) ауыстыру және реттеу жұмыстарын жүргізу. 7. Реагенттер мен шикізатты тұтыну нормаларының сақталуына бақылау жүргізу, сондай-ақ тұтынылатын материалдар мен энергияның есебін жүргізу. 8. Бақылау-өлшеу аспаптары мен сигнализаторлардың жұмысын бақылау, қажет болған жағдайда олардың параметрлерін реттеу. 9. Жабдықтың жұмыс параметрлерін есепке алудың жедел журналдарын толтырыңыз, одан әрі есеп беру үшін деректерді жазыңыз.

		Білімдер:
		3-разряд үшін: 1. Мұнай және мұнай өнімдерін өңдеу технологиясының негіздері. 2. Қондырғылардағы технологиялық жабдықтың жұмыс принциптері. 3. Бақылау-өлшеу аспаптары мен автоматтандыру жүйелерінің жұмыс негіздері. 4. Технологиялық параметрлерді бақылау әдістері және оларды қалыпқа келтіру. 5. Шикізат пен өнім шығынын есепке алу қағидалары мен әдістемелері. 6. Технологиялық қондырғылардағы еңбек қауіпсіздігі негіздері. 7. Технологиялық процестегі ауытқулардың алдын алу және жою әдістері. 8. Таратылған басқару жүйесінің (DCS) жұмыс принциптері. 9. Қайта өңдеу өнімдері мен шикізаттың сапасына қойылатын талаптар. 10. Өндірістік процестер бойынша есептілік пен құжаттаманы жүргізу тәртібі. 4-разряд үшін: 1. I және II санаттағы Қондырғылардағы жабдықтың құрылысы және жұмыс принципі. 2. Технологиялық жабдықтағы ақауларды диагностикалау және іздеу негіздері. 3. Жабдықтың технологиялық параметрлерін реттеу және реттеу әдістері. 4. Қондырғылардағы авариялық жағдайлардың алдын алу әдістері мен әдістері. 5. Бақылау-өлшеу аспаптарымен және автоматтандыру жүйелерімен жұмыс істеу принциптері мен тәртібі. 6. Ресурстардың шығысы және қондырғының жұмысы бойынша есептілікті жүргізу қағидалары. 7. Ауысым мен персоналды тиімді басқарудың әдістері мен тәсілдері. 8. Технологиялық процестің нормаларынан ауытқу кезіндегі іс-қимылдар және оларды жою тәсілдері. 9. Жабдықты қауіпсіз пайдалануды қамтамасыз ету негіздері. 10. Авариялық жағдайларды қоса алғанда, қондырғыны іске қосу және тоқтату жөніндегі операциялар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Күйзеліске тұрақтылық Командада жұмыс істей білу Орындаушылық Дербестік Зейінділік Жауапкершілік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ ИСО 3170-2022 «Мұнай және мұнай өнімдері. Сынамаларды қолмен алу әдістері», ҚР СТ ИСО 3171-2007 «Мұнай өнімдері. Сұйық көмірсутектер. Құбырлардан автоматты сынама алу», МЕМСТ 31873-2012 Мұнай және мұнай өнімдері. Қолмен сынама алу әдістері», МЕМСТ 2517-2012 «Мұнай және мұнай өнімдері. Сынамаларды алу әдістері», МЕМСТ ИСО 4257-2013 «Сұйытылған көмірсутек газдары. Сынама алу әдісі», МЕМСТ 14921-2018 «Сұйытылған көмірсутекті газдар. Сынама алу әдісі», МЕМСТ 34224-2017 «Мұнай және газ өнеркәсібі. Қозғалмалы поршенді цилиндрді пайдалана отырып сұйытылған мұнай газдарының үлгілерін алудың стандартты әдісі, ҚР СТ ASTM 3700-2015 «Мұнай және газ өнеркәсібі. Қалқымалы поршеньді цилиндр көмегімен сұйытылған мұнай газының үлгілерін алудың стандартты сынақ әдісі».	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Мұнай және газды өңдеу жөніндегі мастер
18. Кәсіптің карточкасы «Технологиялық сорғылар машинисі»:		

Топтың коды:	8185-3		
Қызмет атауының коды:	8185-3-006		
Кәсіптің атауы:	Технологиялық сорғылар машинисі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	§ 60-61. Технологиялық сорғылар машинисі		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай мен газды қайта өңдеу технологиясы	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	5-разряд үшін: мамандығы бойынша кемінде 2 жыл жұмыс тәжірибесі, сондай-ақ электр қозғалтқыштары мен тарату құрылғыларына қызмет көрсету кезінде V топтағы рұқсаты болуы тиіс. 6-разряд үшін: мамандығы бойынша кемінде 3 жыл жұмыс тәжірибесі.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8185-3-002 - Сорғы қондырғыларының машинисі		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнайды, ілеспе, табиғи газды, газ конденсатын, тақтатастарды қайта өңдеу, автоматтандыру құралдары мен бақылау-өлшеу құралдарын пайдалану, технологиялық қондырғыларды жөндеу		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Технологиялық сорғыларға, сорғы станцияларына және мұнайды айдау және дайындау жөніндегі қондырғыларға қызмет көрсету	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Технологиялық сорғыларға, сорғы станцияларына және мұнайды айдау және дайындау жөніндегі қондырғыларға қызмет көрсету	Дағды 1: Мұнай, мұнай өнімдерін өңдеу станцияларында технологиялық сорғылардың сапалы үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету	Машықтар:	
		5-разряд үшін (4-разряд дағдыларына қосымша): 1. Сорғылардың жалпы өнімділігі 1000-нан 3000 м3/сағ-қа дейінгі магистральдық құбырларда немесе ауыстырып тиеу мұнай базаларында мұнайды, мұнай өнімдерін және басқа да тұтқыр сұйықтықтарды айдау және дайындау жөніндегі сорғы станцияларына қызмет көрсету. 2. Жалпы өнімділігі 3000 м3/сағ Жоғары Мұнай және газ өңдеу кәсіпорындарының сорғы технологиялық қондырғыларына қызмет көрсету. 3. Сорғыларға жалпы қуаты 3000 кВт-тан асатын электр қозғалтқыштарымен бірге магистральдық құбырлардың сорғы станциялары мен технологиялық қондырғыларында, тиеу мұнай базаларында және мұнай өңдеу кәсіпорындарында қызмет көрсету. 4. Журнал жазбаларын жүргізіңіз. 6-разряд үшін (5-разряд дағдыларына қосымша): 1. Сорғылардың жалпы өнімділігі 3000 м3/сағ жоғары магистральдық құбырларда немесе ауыстырып тиеу мұнай базаларында мұнайды, мұнай өнімдерін және басқа да тұтқыр сұйықтықтарды айдау және дайындау жөніндегі сорғы станцияларына қызмет көрсету. 2. Сорғы станциясының барлық жабдықтарын іске қосуды, жұмыс режимін реттеуді және тоқтатуды жүзеге асыру және бақылау. 3. Сорғы жабдығының жұмысындағы ақауларды уақтылы анықтауды, алдын алуды және жоюды қамтамасыз ету 4. Біліктілігі төмен машинистердің жұмысын басқару.	

	Білімдер:
	1. Қызмет көрсетілетін сорғы станциясының схемалары. 2. Сорғылардың жұмыс принципі. 3. Сорғылар мен оларға сымдардың сипаттамасы: A. техникалық пайдалану ережелері; b. механизмдерді майлау ережелері; c. айдалатын сұйықтықтардың қасиеттері, бекіту арматурасы мен қауіпсіздік құрылғыларының орналасуы. 4. Қызмет көрсетілетін сорғы станциясының, технологиялық қондырғының, тауар паркінің, тұзақ шаруашылығының технологиялық процесі мен схемасы. 5. Бақылау-өлшеу аспаптарының, реттегіштердің және механикаландыру құралдарының мақсаты мен қолданылуы. 6. Электротехника негіздері, Гидравлика және механика бойынша қарапайым мәліметтер. 7. Жабдықтың жұмысындағы ақауларды жою және авариялардың жою тәсілдері. 8. Шартты дабыл жүйесі, электр жабдықтарын техникалық пайдалану ережелері және Ток қабылдағыштар мен желілерге қызмет көрсету кезіндегі қауіпсіздік ережелері. 9. Электроматериалдардың түрлері, олардың қасиеттері мен қолданылуы, Электр қондырғыларын жерге қосу жүйесі, Электрмен жабдықтау схемасы. 10. Іске қосу құрылғылары және тарату қалқандары. 11. Трансформаторлық майлардың мақсаты мен қасиеттері. 12. Электр қозғалтқыштарының рұқсат етілген қыздыру температурасы мен жүктемесі . 13. Орталықтан тепкіш, поршеньді сорғылар мен әртүрлі жүйелер мен қысымдағы Турбо сорғылардың құрылысы мен пайдалану ережелері. 14. Бекіту арматурасы бар құбырлардың, құдықтардың және бақылау-өлшеу аспаптарының құрылысы мен орналасуы. 15. Сорғы станциясының барлық жабдықтарын іске қосу және тоқтату ережелері. 16. Апатты жою тәртібі мен қағидалары, сорғы станциясының жұмысын есепке алуды жүргізу. 17. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды

	Дағды 2: Жоғары өнімді сорғы қондырғылары мен жабдықтарының жұмысын басқару және үйлестіру	Машықтар: 5-разряд үшін: 1. Олардың үздіксіз жұмысын қамтамасыз ете отырып, өнімділігі 1000-нан 3000 м3/сағ дейінгі сорғы қондырғыларының жұмысын бақылауды жүзеге асыру. 2. Мұнай және газ кәсіпорындарында электр қозғалтқыштарының қуаты 3000 кВт-тан асатын сорғы қондырғыларының жұмысын бақылау. 3. Технологиялық процесте олардың синхронды жұмыс істеуін қамтамасыз ете отырып, бірнеше сорғы қондырғыларының жұмысын үйлестіру. 4. Сорғы жүйелерін іске қосу, реттеу және тоқтату кезеңдерінде сорғы қондырғыларының технологиялық параметрлерінің сақталуын бақылауды жүзеге асыру. 5. Өнімділігі жоғары станцияларда сорғыларды басқарудың автоматты жүйелерінің жұмысына мониторинг жүргізу. 6. Сорғы қондырғылары мен инциденттердің жұмысын, сондай-ақ жабдықтың жұмысын тексеру және бақылау нәтижелерін есепке алу журналында егжей-тегжейлі жазбалар жүргізу. 7. Сорғы станциялары мен жабдықтардың белгіленген жұмыс параметрлерінен ауытқуларды анықтау үшін диагностикалық әдістерді қолданыңыз. 8. Қуаты жоғары сорғы қондырғыларымен жұмыс істеу кезінде барлық қауіпсіздік нормаларының орындалуын қамтамасыз ету. 6-разряд үшін (5-разряд дағдыларына қосымша): 1. Жабдықты іске қосуды, реттеуді және тоқтатуды басқаруды қоса алғанда, өнімділігі 3000 м3/сағ астам сорғы станцияларын бақылауды жүзеге асыру. 2. Сорғы қондырғыларының жұмысына талдау жүргізу, диагностикалық жабдықты қолдана отырып, ақаулар мен ақауларды анықтау және жою. 3. Технологиялық қажеттіліктерге байланысты олардың жұмыс режимін реттей отырып, сорғы станцияларын кешенді басқаруды жүзеге асыру. 4. Өнімділігі жоғары сорғы станцияларында біліктілігі төмен бағынысты машинистердің жұмысын бақылау және үйлестіру. 5. Стандартты емес жағдайлар туындаған кезде сорғы станциясы жабдықтарының жұмыс режимдеріне жедел араласу және түзету жүргізу. 6. Технологиялық процесс шеңберінде сорғы қондырғыларына қызмет көрсету және бақылау бойынша жұмыстарды дайындауды және ұйымдастыруды қамтамасыз ету. 7. Сорғы қондырғылары мен сорғы станциясының барлық деңгейлеріндегі процестердің әр кезеңінде стандарттар мен нормативтердің сақталуын бақылау. 8. Төтенше жағдайлар туындаған кезде қызметкерлердің әрекеттерін үйлестіру, олардан қауіпсіз шығуды қамтамасыз ету. 9. Сорғы қондырғыларының тиімділігін арттыру үшін жаңа әдістерді енгізуді және жұмыс процедураларын жақсартуды қамтамасыз ету.

		Білімдер:
		5-разряд үшін: 1. Өнімділігі 1000-нан 3000 м3/сағ-қа дейінгі сорғы қондырғыларының жұмыс принциптері. 2. Өнімділігі жоғары және электр қозғалтқыштарының қуаты 3000 кВт-тан асатын сорғы қондырғыларының жұмысын бақылау және реттеу әдістері. 3. Сорғы қондырғыларын басқарудың автоматты жүйелерінің жұмыс принциптері. 4. Сорғы станцияларының жұмысын диагностикалауға және бақылауға арналған жабдық. 5. Мұнай, мұнай өнімдері мен тұтқыр сұйықтықтарды айдауға арналған сорғы станцияларындағы технологиялық процестер. 6. Жоғары қуатты сорғы қондырғыларымен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік, еңбекті қорғау және экологиялық талаптар. 7. Сорғы қондырғыларының жұмысындағы ауытқуларды бақылау және диагностикалау әдістері. 8. Өнімділігі жоғары станцияларда сорғы қондырғыларының жұмысына қызмет көрсету және есепке алу жөніндегі регламент және құжаттама. 9. Сорғы қондырғыларындағы авариялық жағдайлардың алдын алу әдістері және оларды жою. 6-разряд үшін (5-разрядты білімге қосымша): 1. Өнімділігі 3000 м3/сағ-тан асатын сорғы қондырғыларының жұмыс істеу және жұмысын үйлестіру принциптері. 2. 3000 кВт электр қозғалтқыштарының өнімділігі мен қуаты жоғары сорғы станцияларын басқару ерекшеліктері. 3. Өндірістік талаптарды ескере отырып, сорғы қондырғыларының жұмысын оңтайландыру әдістері. 4. Өнімділігі жоғары сорғы қондырғыларын пайдалануға қойылатын техникалық және нормативтік талаптар. 5. Сорғы қондырғылары мен жабдықтарының ақауларын диагностикалаудың және жоюдың заманауи әдістері. 6. Міндеттерді бөлуді және машинистердің жұмысын үйлестіруді қоса алғанда, сорғы станциялары персоналының жұмысын ұйымдастыру. 7. Сорғы қондырғыларына профилактикалық қызмет көрсету және уақтылы жөндеу әдістері мен әдістері. 8. Есептер мен журналдар жасауды қоса алғанда, өнімділігі жоғары сорғы станцияларының жұмысын есепке алу және құжаттау. 9. Әр түрлі пайдалану жағдайларында сорғы қондырғыларының жұмыс режимдерін басқару әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Орындаушылық Стресске төзімділік Дербестік Зейінділік Жауапкершілік Командада жұмыс істей білу	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ 3517-2020 «Мұнай өңдеу және мұнай-химия өнеркәсібі. Технологиялық қондырғылар мен жабдықтарға техникалық қызмет көрсету мен жөндеуді жоспарлау, ұйымдастыру және жүргізу тәртібі».	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Мұнай және газды өңдеу жөніндегі мастер
	4	Технологиялық қондырғылардың операторы
19. Кәсіптің карточкасы «Тауарлар операторы»:		
Топтың коды:	8131-9	
Қызмет атауының коды:	8131-9-171	

Кәсіптің атауы:	Тауарлар операторы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	34-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (34-шығарылым) бекіту туралы" 2020 жылғы 24 желтоқсандағы № 533 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 25 желтоқсанда № 21909 болып тіркелді. § 41-42. Тауарлар операторы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай мен газды қайта өңдеу технологиясы	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Химиялық технология және өндіріс (түрлері бойынша)	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	3-4-разрядты тауар операторы үшін өндірістегі жұмыс өтілі кемінде 1 жыл.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	4321-0-015 - Тауартанушы 9629-9-004 - Қоймашы		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Белгіленген сапа көрсеткіштері бар тауарлық мұнай өнімдерін алу үшін компоненттерді, қажет болған жағдайда әртүрлі қоспаларды тарта отырып бөлу, араластыру процестерін басқару және қабылдауды жүзеге асыратын өнеркәсіптік объектілерде мұнай, газ, газ конденсатын және оларды қайта өңдеу өнімдерін, реагенттер мен басқа да өнімдерді (тауар өнімін) қабылдауды, орналастыруды, сақтауды, айдауды, жіберуді қамтамасыз ету, тауарлық өнімді орналастыру, сақтау, айдау және босату (өнеркәсіптік объект)		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Өнеркәсіптік объектілерде тауар өнімдерін қабылдауды, орналастыруды, сақтауды, айдауды және босатуды қамтамасыз ету 2. Компаундтау жолымен тауарлық өнімді дайындау бойынша жұмыстарды орындау	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Өнеркәсіптік объектілерде тауар өнімдерін қабылдауды, орналастыруды, сақтауды, айдауды және босатуды қамтамасыз ету	Дағды 1: Тауарлық өнімді жеткізудің (өткізудің) шағын, орташа және үлкен көлемдері бар резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың техникалық жай-күйін тексеру	Машықтар: 3-ші, 4-ші разрядтар үшін (2-разрядты машықтарына қосымша): 1. Тауарлық өнімді қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын технологиялық жабдықтың, резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың механикалық зақымдануын анықтау. 2. Технологиялық жабдықтың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын күй параметрлерін тіркеуді жүргізу. 3. Резервуарлардың, сыйымдылықтардың, құбырлардың, бекіту және реттеуші арматураның сыртқы бетінің ластану дәрежесін бағалауды жүргізу. 4. Қорғаныс және көмекші құрылғылардың және олардың элементтерінің техникалық жай-күйіне бағалау жүргізу. 5. Сыртқы белгілері бойынша тауарлық өнімдердің ағып кетуін анықтаңыз. 6. Бекіту және реттеу арматурасының ұсақ ақауларын жою. 7. Тығыздағыш тығыздағыштарды толтырыңыз, Бұрандалы қосылыстарды қатайтыңыз. 8. Технологиялық жабдықтың, резервуарлардың,	

		сыйымдылықтардың, цистерналардың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын қол, механикаландырылған слесарлық аспапты, булауға, үрлеуге, жууға арналған құрылғы мен құралдарды қолдануды жүргізу. 9. Құбырларға, резервуарларға, сыйымдылықтарға, цистерналарға тығындарды орнатуды (алуды) жүргізу. 10. Пайдаланудан шығару және пайдалануға беру кезінде құбыр арматурасының көмегімен тауарлық өнімді қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын технологиялық жабдықты ажыратуды/қосуды жүзеге асыру. 11. Резервуарлардағы, ыдыстардағы, цистерналардағы тыныс алу және сақтандыру арматурасының, деңгей өлшегіштердің, электр және бу жылытқыштардың жарамдылығын тексеру. 12. Алау бөшкесінің созылу бекіткіштерін анықтау, алау жүйесіне газ беру. 13. Дербес компьютермен және оның перифериялық құрылғыларымен, ұйымдастыру техникасымен жұмыс істей білу. 14. Технологиялық жабдықтың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын қызмет көрсету құжаттамасын ресімдеу. 15. Технологиялық жабдықтың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын бекітпелердің жай-күйін, тығыздағыштар мен қосылыстардың герметикалығын тексеру. 16. Алауды жағу және сөндіру. 17. Газды алау жүйесіне жіберіңіз. 18. Оларды уақтылы босату үшін көмекші ыдыстарды толтыру дәрежесін анықтаңыз. 19. Алау жүйесін басқару кезінде бақылау және автоматтандыру құралдарын қолданыңыз. 20. Алау оқпанының және өнеркәсіптік объектінің айналасындағы аумақтың қоршауының бар-жоғын тексеру. 4-разряд үшін (3-разрядты машықтарына қосымша): 1. Мұнай өнімдерін өткізудің жылдық көлемі 10-нан 40 мың тоннаға дейінгі тарату мұнай базасының жабдықтарына қызмет көрсету және мұнай өнімдерін өткізудің жылдық көлемі 40-тан 100 мың тоннаға дейінгі барлық жұмыстарға басшылық жасау. 2. Тауар және резервуар парктеріне, темір жол және автоналивтік эстакадаларға, айлақтарға, құю пункттеріне, магистральдық мұнай өнімдері құбырларына, тиеп тиеу мұнай базаларына және мұнай өңдеу зауыттарының жүк айналымы, мұнай мен мұнай өнімдерін айдау немесе құю көлемі тәулігіне 5000 тоннаға дейін құю пункттеріне қызмет көрсету. 3. Сыйымдылығы 500 тоннаға дейінгі сұйытылған газ парктеріне қызмет көрсету. 4. Этил араластырғыш қондырғыларға, мұнай ұстағыштарға, алау шаруашылығына, жоғары және төмен қысымды газ-мұнай өнімдері құбырларына, газгольдерлерге, төгу құю эстакадаларына және айлақтарға қызмет көрсету. 5. Қажетті концентрациядағы сілтілік және қышқыл ерітінділерін дайындаңыз. 6. Сынама алуды және айдау режимін бақылау. 7. Қызмет көрсетілетін шаруашылық бойынша ауысымда орындалатын барлық айдауды жүргізу. 8. Мұнайдың, мұнай өнімдерінің, газдың және реагенттердің сақталуын қамтамасыз ету. 9. Қызмет көрсетілетін парктер, эстакадалар, мұнай ұстайтын шаруашылық аумағында резервуарлардың

		жылынуын және азық-түлік және бу желілерінің жай-күйін бақылау. 10. Құю-құю майданы бойынша цистерналарды және тиеу-түсіру майданы бойынша вагондарды орналастыру. 11. Тауар паркінің жұмысы туралы есеп пен жедел есептілікті жүргізу. 12. Өнімдерді айдау, қабылдау және тапсыру, бос вагондарды қабылдау бойынша барлық операцияларға құжаттама ресімдеу. 13. Актілерді қарапайым цистерналарға ресімдеу.
		Білімдер:
		3-ші, 4-ші разрядтар үшін (2-разрядты білімге қосымша): 1. Тауарлық өнімді қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын технологиялық жабдықтың, резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың мақсаты, құрылымы, әрекет ету принциптері және пайдалану тәртібі. 2. Технологиялық жабдықтың, резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын орналастыру схемалары. 3. Технологиялық жабдықтың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын айналып өту маршруттары. 4. Технологиялық жабдықтың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын ақаулардың түрлері. 5. Резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың пайдалануға жарамдылығын бағалау критерийлері. 6. Технологиялық жабдықтың, резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын тазалау, булау, үрлеу, жуу тәртібі. 7. Технологиялық жабдықтың, резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын тазартуға, булауға, үрлеуге, жууға арналған ерітінділер мен құралдардың құрамы. 8. Технологиялық жабдықтың, резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын қолмен, механикаландырылған құралды, тазалау, булау, үрлеу, жуу құрылғылары мен құрылғыларын пайдалану қағидалары мен нұсқаулықтары. 9. Алау жүйелерінің схемасы, құрылымы және технологиялық регламенті. 10. Алау жүйелерін пайдалану ережелері. 11. Авариялар, инциденттер және өрттер кезінде пайдаланылатын жабдықтардың орналасу схемасы және оларды қолдану тәртібі. 12. Авариялық жағдайлардың түрлері мен себептері, олардың алдын алу және жою тәсілдері. 13. Өнеркәсіптік объектідегі авариялардың, инциденттердің және олардың зардаптарының алдын алу, оқшаулау және жою жоспарлары. 14. Өнеркәсіптік объектінің бекітілген аумағын ұстауға қойылатын талаптар. 15. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды

Дағды 2: Құрылыстарды (стационарлық резервуарларды, сыйымдылықтарды, эстакадаларды, көтергіштерді, айлақтарды, құю пункттерін, магистральдық мұнай өнімдері құбырларын, ауыстырып тиеу мұнай базаларын, құбырларды) өнеркәсіптік объектілерде тауар өнімдерін қабылдауға, орналастыруға, сақтауға, айдауға және босатуға дайындау	Машықтар:
	3-ші және 4-ші разрядтар үшін (2-разрядты машықтарына қосымша): 1. Құрылыстардың тауарлық өнімдерді қабылдауға, орналастыруға, сақтауға, айдауға және босатуға дайындығын айқындау. 2. Тауарлық өнімді қабылдау/босатудың, айдаудың технологиялық схемасын құрастыруды жүзеге асыру. 3. Резервуарларды, сыйымдылықтарды, цистерналарды және технологиялық құбырларды ауыстыру бойынша жұмыс жүргізу. 4. Резервуарларда, ыдыстарда, цистерналарда Тауарлық өнім деңгейін өлшеуге арналған аспаптарды қолдану. 5. Тауар өнімдерінің массасын (көлемін) есептеуді жүзеге асыру. 6. Қорғаныс және көмекші құрылғылардың және олардың элементтерінің тауарлық өнімді қабылдауға, орналастыруға, сақтауға, айдауға және босатуға дайындығын тексеру. 7. Резервуарларды, сыйымдылықтарды, цистерналарды бөгде заттардың, шөгінділердің, мұздың немесе судың болуына тексеру жүргізу. 8. Резервуарларды, сыйымдылықтарды, цистерналарды тауарлық өнімнің қалдығынан босату, дренаждау, үрлеу жұмыстарын жүргізу. 9. Үйінділердің тұтастығын, қоршаулардың, сақтандыру құрылғыларының, бұғаттау және сигнал беру құрылғыларының, жеке және ұжымдық қорғаныс құралдарының болуын және жарамдылығын анықтау. 10. Тауар өнімдерін қабылдауға, орналастыруға, сақтауға, айдауға және босатуға құрылыстарды дайындау бойынша құжаттаманы ресімдеу.
	Білімдер:
	3-ші және 4-ші разрядтар үшін (2-разрядты білімге қосымша): 1. Технологиялық жабдықтың, резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын орналастыру схемалары. 2. Тауарлық өнімді қабылдау/босатудың, айдаудың технологиялық схемалары. 3. Резервуарларды, сыйымдылықтарды, цистерналарды және технологиялық құбырларды ауыстыру тәртібі. 4. Өлшеуіштердің мақсаты, қолдану тәртібі, олардың толық сыйымдылығы және шкаланы бөлу бағасы. 5. Өлшеу, өлшеу аспаптары мен құрылғыларының құрылымы, сипаттамалары мен жіктелуі, пайдалану ережелері. 6. Газ теңестіру және газ тарату жүйелерінің құрылысы. 7. Авариялық жағдайлардың түрлері мен себептері, олардың алдын алу және жою тәсілдері. 8. Өнеркәсіптік объектідегі авариялардың, инциденттердің және олардың зардаптарының алдын алу, оқшаулау және жою жоспарлары. 9. Тауар өнімдерін қабылдауға, орналастыруға, сақтауға, айдауға және босатуға құрылыстарды дайындау бойынша белгіленген құжаттаманың түрлері, мақсаты, жүргізу тәртібі.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды

Дағды 3: Шағын (3-разряд), орта (4-разряд) және үлкен (5-разряд) тауар өнімін жеткізу (өткізу) көлемі бар өнеркәсіптік объектілерде тауар өнімдерін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату	Машықтар:
	4-разряд үшін (3-разрядты машықтарына қосымша): 1. Есепке алу тораптары арқылы айдалатын тауар өнімінің көлемін анықтау. 2. Тауарлық өнімді тасымалдауға арналған сыйымдылықтармен жабдықталған көлік құралдарының жай-күйін, оның ішінде темір жолдарда және порттарда азайту.
	Білімдер:
	3-ші және 4-ші разрядтар үшін (2-разрядты білімге қосымша): 1. Сорғы жабдығының құрылысы, жұмыс принципі, жұмыстың техникалық сипаттамалары, іске қосу және тоқтату тәртібі. 2. Зиянды заттарға жататын тауарлық өнімдердің жіктелуі. 3. Тауар өнімдерінің жоғалу және бүліну себептері, олардың алдын алу әдістері 4. Тауарлық өнімдердің табиғи шығындарының нормалары. 5. Технологиялық жабдықтың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын ақаулардың түрлері. 6. Жергілікті нормативтік актілердің және тауарлық өнімді қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату жөніндегі өкімдік құжаттардың талаптары. 7. Тауар өнімдерін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау, босатудың технологиялық процестері. 8. Теміржол цистерналарын, мұнай құю кемелерін темір жол және пароходпен жасалған шарттар бойынша құю/құю қағидалары мен белгіленген мерзімдері. 9. Ыстық, Тұтқыр және парафинді тауарлық өнімдерді айдау ережелері. 10. Тауар өнімдерінің массасын (көлемін) есептеу тәртібі. 11. Калибрлеу / градуирлеу кестелерімен жұмыс істеу тәртібі. 12. Тауарлық өнімнің сынамаларын іріктеу қағидалары мен тәртібі. 13. Өлшеуіштердің мақсаты, қолдану тәртібі, олардың толық сыйымдылығы және шкаланы бөлу бағасы. 14. Өлшеу, өлшеу аспаптары мен құрылғыларының құрылымы, сипаттамалары мен жіктелуі, пайдалану ережелері. 15. Резервуарларды, сыйымдылықтарды, цистерналарды, автоцистерналарды, бекіту және реттеуші арматураны пломбалау тәсілдері. 16. Тауарлық өнімдерді жылыту әдістері мен ережелері. 17. Тауар өнімдеріне түгендеу жүргізу тәртібі. 18. Авариялық жағдайлардың түрлері мен себептері, олардың алдын алу және жою тәсілдері. 19. Өнеркәсіптік объектідегі авариялардың, инциденттердің және олардың зардаптарының алдын алу, оқшаулау және жою жоспарлары.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды

	Дағды 4: Мұнай ұстағыштарға қызмет көрсету	Машықтар:
		3-разряд үшін (2-разрядты машықтарына қосымша): 1. Мұнай ұстағыштардың техникалық жағдайын тексеріңіз. 2. Су төгетін жерлердегі су қабатының биіктігін өлшеуге арналған құралдар мен құралдарды қолданыңыз. 3. Мұнайды, оны қайта өңдеу өнімдерін мұнай жинау құрылғыларына айдау. 4. Мұнайды, оның өңделген өнімдерін өлшеуіштерге жинаңыз. 5. Қолмен және механикаландырылған құралды, секцияларды, мұнай ұстағыштардың құбырларын тазалауға арналған құрылғылар мен құралдарды қолдану. 6. Мұнай ұстағыштарға түсетін ағынды судың сынамаларын алыңыз. 7. Мұнай ұстағыштарға дейін және одан кейін іріктелген сарқынды су сынамаларында мұнай құрамын, оны қайта өңдеу өнімдерін анықтау нәтижелері бойынша мұнай ұстағыштар жұмысының тиімділігін тексеру. 8. Мұнай тұзақтарындағы су астындағы жауын-шашынды алып тастаңыз. 9. Бекіту және қауіпсіздік жабдықтарын қолданыңыз. 10. Мұнай ұстағыштардың жабдық бөлшектерін майлауды жүзеге асыру. 11. Мұнай ұстағыштарды пайдалану жөніндегі құжаттаманы ресімдеу. 12. Биологиялық және механикалық тазарту қондырғыларының жабдықтарына қызмет көрсету. 13. Технологиялық регламентке сәйкес Ағынды суларды тазартуды қамтамасыз ету. 14. Берілген режимнен ауытқулардың алдын алу және жою. 15. Ауаны аэратенка аэраторларына және ағынды суларға құрылымдар арасында біркелкі таратыңыз. 16. Нормативтен тыс мөлшер келіп түскен кезде сарқынды суларды кейіннен қайта өңдеумен апаттық сарайларға айдау. 17. Суперфосфат ерітінділерін дайындаңыз және оны белгіленген нормада ағынды суға жіберіңіз. 18. Биологиялық тазарту құрылыстарында белсенді тұнбаның тіршілік әрекеті үшін қажетті концентрацияда фосфор мен оттегінің болуын қамтамасыз ету. 19. Құрылымдардан артық және өлі белсенді шламды уақтылы алып тастаңыз және флотаторлардың бетінен алынған көбікті жинаңыз. 20. Қалыпты жұмыс істеу үшін қажетті мөлшерде тазартылған сумен айналмалы сумен жабдықтау блогын қамтамасыз ету. 21. Дренаж жүйесінен жер асты суларының сорылуын қамтамасыз ету. 22. Ерімеген ауа көлемінің өтуіне жол бермей, ауаның максималды көлемін ерітуге қол жеткізе отырып, флотаторларға ауа беруді реттеу. 23. Ағынды сулардың нормативтен тыс ластану немесе нормативтен тыс көлемде ағызу көздерін анықтау. 24. Белгіленген нормаларға сәйкес реагенттерді дайындауды және дозалауды және оларды сарқынды суға беруді қамтамасыз ету. 25. Өндірістік журналдарда жазбалар жүргізу және ауысым ішінде режимдік парақтарды уақтылы толтыру. 26. Құрылыстардың бетін шөптен, қоқыстардан тазалаңыз, судың ағып кетуін тазалаңыз.

	Білімдер:
	3-разряд үшін (2-разрядты білімге қосымша): 1. Мұнай ұстағыштардың құрылымы, жұмыс принципі және пайдалану ережелері. 2. Мұнай ұстағыштардың жабдықтарына қызмет көрсету және жөндеу технологиялары мен кезеңділігі. 3. Мұнай ұстағыштар жабдықтарындағы ақаулардың түрлері. 4. Өлшеуіштердің мақсаты, қолдану тәртібі, олардың толық сыйымдылығы және шкаланы бөлу бағасы. 5. Мұнай ұстағыштардың секцияларын, құбырларын тазалау тәсілдері. 6. Құралдарды, құрылғыларды пайдалану жөніндегі ережелер, нұсқаулықтар. 7. Ағынды су сынамаларын алу тәртібі. 8. Сарқынды сулардың сынамаларындағы мұнайдың, оны қайта өңдеу өнімдерінің құрамын айқындау әдістері. 9. Авариялық жағдайлардың түрлері мен себептері, олардың алдын алу және жою тәсілдері. 10. Өнеркәсіптік объектідегі авариялардың, инциденттердің және олардың зардаптарының алдын алу, оқшаулау және жою жоспарлары. 11. Мұнай ұстағыштарды пайдалану жөніндегі белгіленген құжаттаманың түрлері, мақсаты, жүргізу тәртібі. 12. Цехтың технологиялық схемасы және ағынды суларды механикалық, физика-химиялық және биологиялық тазартудың технологиялық процесін жүргізу. 13. Учаскенің құрылысы, жұмыс принципі, жабдықтары мен құрылыстарын пайдалану ережелері. 14. Технологиялық жабдықтардың, бақылау-өлшеу аспаптарының, құбырлардың, арматураның құрылысы. 15. Технологиялық процестің барысына және өнімнің сапасына әсер ететін факторлар. 16. Шикізаттың, реагенттердің және өндірілетін өнімнің физикалық-химиялық қасиеттері. 17. Қолданылатын заттар мен материалдардың қауіптілігі мен зияндылығы. 18. Мұнай өңдеу зауыттарында қолданылатын Ағынды суларды тазарту әдістері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды

	Дағды 5: Шағын (3-разряд), орта (4-разряд) және үлкен (5-разряд) тауар өнімін жеткізу (өткізу) көлемі бар өнеркәсіптік объектілерде тауар өнімдерін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату кезінде қосалқы технологиялық процестерді жүргізу	Машықтар: 3-ші және 4-ші разряд үшін (2-разрядты машықтарына қосымша): 1. Тауарлық өнімдерді сілтілендіруді жүргізу үшін компоненттердің қажетті санын есептеңіз. 2. Резервуарлардан, ыдыстардан, цистерналардан сілтіні, қышқылды, реагенттерді төгіп тастаңыз. 3. Катализаторларды ұсақтау, сұрыптау және жабу. 4. Көмірсутек буын қалпына келтіру қондырғысына ағызу газдарын бұру үшін құбырды ағызу-құю жабдығына қосу. 5. Көмірсутек буын қалпына келтіру қондырғысының жұмыс параметрлерін белгілеңіз. 6. Катализаторларды ұсақтау, сұрыптау және жабу. 7. Тауарлық өнімді сілтілендіруге арналған технологиялық схемаларды және газ конденсатын тазартуға арналған технологиялық схемаларды жинаңыз. 4-разряд үшін (3-разряд дағдыларына қосымша): 1. Өнімдерді араластыру үшін компоненттерді (қоспаларды) беру режимін анықтаңыз. 2. Өнімдерді араластыру үшін технологиялық схемаларды жинаңыз. 3. Сілтілік және қышқыл ерітінділерінің концентрациясын анықтаңыз. 4. Өнімдер мен компоненттер ағындарын ауыстырыңыз. 5. Компаундтау, одоризация, сілтілеу, бейтараптандыру кезінде компоненттерді (қоспаларды) араластырудың толықтығын тексеріңіз. 6. Қосымша беру үшін компоненттердің (қоспалардың) санын анықтаңыз. 7. Химиялық талдаулар жүргізу үшін ағынды сулардың сынамаларын алу. 8. Ағынды суларды тазарту. 9. Тазартуға дейін және одан кейін іріктелген сарқынды су сынамаларындағы мұнай мен оны қайта өңдеу өнімдерінің құрамын анықтау. 10. Жобалық шамамен салыстырғанда Ағынды суларды тазарту дәрежесін бағалау. 11. Ұсталған мұнай өнімін бөліңіз. 12. Өнімнің буымен сіңіргіш (адсорбциялаушы) элементтің қанығу дәрежесін анықтаңыз.

		Білімдер:
		3-разряд үшін (2-разрядты білімге қосымша): 1. Тауарлық өнімді сілтілеудің технологиялық схемасы. 2. Газ конденсатын тазартудың технологиялық схемасы. 3. Сіңіргіш (адсорбциялаушы) элементтің өнім буымен қанығуының шекті деңгейлері. 4. Авариялық жағдайлардың түрлері мен себептері, олардың алдын алу және жою тәсілдері. 5. Өнеркәсіптік объектідегі авариялардың, инциденттердің және олардың зардаптарының алдын алу, оқшаулау және жою жоспарлары. 6. Пайдаланушының көлемінде Дербес компьютерде жұмыс істеу қағидалары, қызмет бағыты бойынша пайдаланылатын бағдарламалық қамтамасыз ету. 7. Тауар өнімдерін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату кезінде қосалқы жұмыстарды жүргізу бойынша белгіленген құжаттаманың түрлері, мақсаты, жүргізу тәртібі. 4-разряд үшін (3-разрядты білуден басқа): 1. Өнімдерді араластыруды жүргізуге арналған рецептураға сәйкес компоненттердің (қоспалардың) санын (көлемін) есептеу және өнімдерді араластыруды жүргізуге арналған компоненттерді (қоспаларды) беру режимін есептеу тәртібі. 2. Ағынды суларды бұру процесі, Ағынды суларды тазарту тәртібі. 3. Ағынды сулардың сынамаларын алу ережелері мен тәртібі. 4. Ағынды суларды тазарту сапасына қойылатын талаптар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Компаундтау жолымен тауарлық өнімді дайындау бойынша жұмыстарды орындау		

	Дағды 1: Компаундтау арқылы тауарлық өнімді дайындау процесін жүзеге асыру	Машықтар:
		4-разряд үшін (3-разрядты машықтарына қосымша): 1. Бензин компоненттерін технологиялық қондырғылардан парк резервуарларына қабылдау бойынша технологиялық схеманы жинау. 2. Араластыру станциясының ішінде бензинді айдау схемасын, парктен технологиялық қондырғыларға қайтару схемасын, тауар-шикізат парктерінде тауар өнімдерін дайындау схемасын, эстакадаларда құю схемасын жинау. 3. Бензин араластыру станциясының резервуарларына изомеризат пен НАФТА сплиттерін қабылдау схемасын жинаңыз. 4. Технологиялық қондырғылардан бензиннің түсуін, құюды, КИПиА аспаптары бойынша температураны бақылауды жүзеге асыру. 5. Схемаға сәйкес бензин ағынын ауыстырыңыз. 6. КИПиА көрсеткіштері және деректерді өңдеудің ақпараттық жүйесі бойынша технологиялық режим нормаларын сақтау. 7. Толтырылған резервуарларды паспорттауға немесе Талдау үшін сынама алуға дайындауды жүргізу. 8. Регламентке сәйкес Тауарлық Судан, механикалық қоспалардан дренажды жүргізу. 9. Зертханалық бақылау кестесіне сәйкес сынама алуды жүргізу. 10. Талдау нәтижелері бойынша немесе автоматты анализаторлардың деректері бойынша шикізат пен тауарлық өнімнің сапасын тексеру. 11. Коллекторлардағы бензин қысымын бақылауды жүзеге асыру, резервуарлық парктерге артық қысымды түсіруді жүргізу. 12. Рулеткаға арналған резервуарлардағы мұнай өнімдерінің деңгейін өлшеуді жүргізу. 13. Автоматты бензин араластыру станциясының схемаларын қолданыңыз. 14. Автоматты араластыру станциясында жұмыс істегенде, парктердің бос көлеміне және зертханалық талдаулардың мәліметтеріне сүйене отырып, тауарлық бензиндердің аралас компоненттерінің массасын есептеңіз. 15. Жоғары октанды бензиндерді дайындау кезінде коллекторларды, желілерді айдауды жүргізу. 16. Октанды күшейтетін қоспаны алыңыз.
		Білімдер:
		4-разряд үшін (3-разрядты білуден басқа): 1. Мұнай өнімдерінің физика-химиялық қасиеттері. 2. Учаскенің технологиялық схемалары, сумен жабдықтау, көріз, желдету және электрмен жабдықтау схемалары. 3. Резервуарлардың құрылғылары, мақсаттары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Не рекомендуется

	Дағды 2: Тауарлық өнімнің сапасын бақылау және технологиялық параметрлерді қолдау	Машықтар:	
		4-разряд үшін (3-разрядты машықтарына қосымша): 1. Қабылдау-өндірістік нұсқаулыққа сәйкес ауысымды тапсыру. 2. Технологиялық жабдықтардың, құбырлардың жай-күйіндегі ауытқуларды анықтау мақсатында белгіленген регламентке сәйкес учаскенің жабдықтарын аралауды жүзеге асыру. 3. Сақтандырғыш, бұғаттаушы, сигнал беретін аспаптардың, өрт сөндіру құралдарының, электр құрылғылары мен желілерінің, арматураның, коммуникациялар мен қоршаулардың жарамдылығына бақылауды жүзеге асыру. 4. Жабдықты жөндеуге дайындау бойынша жұмыстарды орындау, жөндеуге шығарылатын жабдықты мұнай өнімінен толық босатуды қамтамасыз ету.	
		Білімдер:	
		4-разряд үшін (3-разрядты білуден басқа): 1. Жабдықтың, арматураның, учаскенің коммуникацияларының құрылысы, жұмыс принципі және пайдалану ережелері. 2. Бақылау-өлшеу аспаптары мен автоматиканың мақсаты. 3. Авариялардың жою жоспары (АЖЖ). 4. Техникалық құжаттаманы және жедел журналды жүргізу ережесі.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Орындаушылық Стресске төзімділік Тәуелсіздік Зейін Жауапкершілік		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	МЕМСТ 1510-2022 «Мұнай және мұнай өнімдері. Таңбалау, орау, тасымалдау және сақтау».		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	2,4	Тауарлар операторы	
20. Кәсіптің карточкасы «Мұнай және газ өндіруге арналған қосымша жабдықтарды пайдалану жөніндегі оператор»:			
Топтың коды:	8112-1		
Қызмет атауының коды:	8112-1-002		
Кәсіптің атауы:	Мұнай және газ өндіруге арналған қосымша жабдықтарды пайдалану жөніндегі оператор		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	Біліктілік: Оператор
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кәсіптік даярлау, тиісті мамандық бойынша біліктілік аттестатының болуы.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		

Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8112-2-005 - Мұнай және газ өндіру жөніндегі оператор	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай мен газ өндіруге арналған қосалқы жабдықты пайдалану бойынша технологиялық процесті жүргізу	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Қосалқы жабдықтың апатсыз және сенімді жұмысын қамтамасыз ету
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Қосалқы жабдықтың апатсыз және сенімді жұмысын қамтамасыз ету	Дағды 1: Қосалқы жабдықты пайдалану бойынша жұмыстарды жүзеге асыру	Машықтар:
		1. Технологиялық регламентке және санитарлық нормаларға сәйкес қосалқы жабдықты пайдаланудың берілген режимін сақтау. 2. Жұмыс нұсқаулықтарына сәйкес қондырғылардағы қосалқы жабдықтың жұмысын қадағалау және технологиялық процесті жүргізуді жүзеге асыру. 3. Технологиялық қондырғыларда қосалқы жабдықтарға қызмет көрсету. 4. Жұмыс істеп тұрған құралжабдықты резервке ауыстырып қосуды орындау.
		Білімдер:
		1. Қосалқы жабдықтың технологиялық қондырғыларының сипаттамасы. 2. Жылу беру қондырғыларының, сумен жабдықтау және кәдеге жарату жүйелерінің, сондай-ақ қосалқы жабдықтардың барлық түрлерінің схемалары. 3. Орнатылған жабдықтың құрылысы мен жұмыс істеу принципі. 4. Жұмыс және жылу режимдерінің кестесі. 5. Бақылау-өлшеу аспаптары мен реттегіштерді орнатылу орны, нысаны және жұмыс қағидаттары. 6. Жылу техникасы және гидравлика негіздері. 7. Қысыммен жұмыс істейтін ыдыстарды, бу және су жылыту қазандықтарын, жүк көтергіш механизмдерді, газ шаруашылығын, су сақтау резервуарларын пайдалану ережесі. 8. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігінің талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Мақсаткерлік Тәртіптілік Зейінді шоғырландыру және бақылау	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ЕАЭО ТР 045/2017 «Тасымалдау және (немесе) пайдалануға дайындалған мұнайдың қауіпсіздігі туралы», ЕАЭО ТР 046/2018 «Тасымалдау және (немесе) пайдалануға дайындалған жанғыш, табиғи газдың қауіпсіздігі туралы», ҚР СТ 1347- 2024 «Мұнай. Жалпы техникалық шарттар», ҚР СТ 1666-2007 «Магистральдық газ құбырлары арқылы берілетін және тасымалданатын табиғи жанғыш газдар. Техникалық шарттар», ҚР СТ 2188-2012 «Тұрақты газ конденсаты. Техникалық шарттар» және т.б.	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	3	Мұнайды дайындау және тұрақтандыру жөніндегі шебер
	4	Мұнай дайындау және тасымалдау жөніндегі инженер
21. Кәсіптің карточкасы «Тауарлар операторы»:		
Топтың коды:	8131-9	
Қызмет атауының коды:	8131-9-171	
Кәсіптің атауы:	Тауарлар операторы	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:		

БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	34-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (34-шығарылым) бекіту туралы" 2020 жылғы 24 желтоқсандағы № 533 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 25 желтоқсанда № 21909 болып тіркелді. § 40-44 Тауарлы оператор		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Мұнай мен газды қайта өңдеу технологиясы	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай мен газды қайта өңдеу технологиясы	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Химиялық технология және өндіріс (түрлері бойынша)	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	5-6-разрядты тауар операторы үшін өндірістегі жұмыс өтілі кемінде 2 жыл.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	9629-9-004 - Қоймашы 4321-0-015 - Тауартанушы		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Белгіленген сапа көрсеткіштері бар тауарлық мұнай өнімдерін алу үшін компоненттерді, қажет болған жағдайда әртүрлі қоспаларды тарта отырып бөлу, араластыру процестерін басқару және қабылдауды жүзеге асыратын өнеркәсіптік объектілерде мұнай, газ, газ конденсатын және оларды қайта өңдеу өнімдерін, реагенттер мен басқа да өнімдерді (тауар өнімін) қабылдауды, орналастыруды, сақтауды, айдауды, жіберуді қамтамасыз ету, тауарлық өнімді орналастыру, сақтау, айдау және босату (өнеркәсіптік объект)		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Өнеркәсіптік объектілерде тауар өнімдерін қабылдауды, орналастыруды, сақтауды, айдауды және босатуды қамтамасыз ету 2. Компаундтау жолымен тауарлық өнімді дайындау бойынша жұмыстарды орындау	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Өнеркәсіптік объектілерде тауар өнімдерін қабылдауды, орналастыруды, сақтауды, айдауды және босатуды қамтамасыз ету	Дағды 1: Тауарлық өнімді жеткізудің (өткізудің) шағын, орташа және үлкен көлемдері бар резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың техникалық жай-күйін тексеру	Машықтар: 5-ші, 6-шы разрядтар үшін : 1. Тауарлық өнімді қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын технологиялық жабдықтардың, резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың механикалық зақымдануын анықтау. 2. Технологиялық жабдықтың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын күй параметрлерін бекіту. 3. Резервуарлардың, сыйымдылықтардың, құбырлардың, бекіту және реттеу арматурасының сыртқы бетінің ластану дәрежесін бағалау. 4. Қорғаныс және көмекші құрылғылардың және олардың элементтерінің техникалық жай-күйін бағалау. 5. Сыртқы белгілері бойынша тауарлық өнімдердің ағып кетуін анықтау. 6. Бекіту және реттеу арматурасының ұсақ ақауларын жою. 7. Тығыздағыш тығыздағыштарды толтыру, Бұрандалы қосылыстарды көтеру. 8. Технологиялық жабдықтың, резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын қол, механикаландырылған слесарлық аспапты, булауға, үрлеуге, жууға арналған құрылғы мен құралдарды қолдану. 9. Құбырларға, резервуарларға, сыйымдылықтарға,	

		цистерналарға тығындарды орнату (алу). 10. Пайдаланудан шығару және пайдалануға беру кезінде құбыр арматурасының көмегімен тауарлық өнімді қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын технологиялық жабдықты ажырату/қосу. 11. Резервуарлардағы, сыйымдылықтардағы, цистерналардағы тыныс алу және сақтандыру арматурасының, деңгей өлшегіштердің, электр және бу жылытқыштардың жарамдылығын тексеру. 12. Алау бөшкесінің созылуын бекітуді анықтау, алау жүйесіне газ беру. 13. Дербес компьютермен және оның перифериялық құрылғыларымен, ұйымдастыру техникасымен жұмыс істей білу. 14. Технологиялық жабдықтың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын қызмет көрсету құжаттамасын ресімдеу. 15. Технологиялық жабдықтың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын бекітпелердің жай-күйін, тығыздағыштар мен қосылыстардың герметикалығын тексеру. 16. Алауды жағу және сөндіру. 17. Алау жүйесіне газ беру. 18. Көмекші ыдыстарды уақтылы босату үшін оларды толтыру дәрежесін анықтау. 19. Алау жүйесін басқару кезінде бақылау және автоматтандыру құралдарын қолдану. 20. Алау оқпанының және өнеркәсіптік объектінің айналасындағы аумақтың қоршауының болуын тексеру. 5-разряд үшін (4-разрядты машықтарына қосымша): 1. Мұнай өнімдерін өткізудің жылдық көлемі 40-тан 100 мың тоннаға дейінгі тарату мұнай базасының жабдықтарына қызмет көрсету және мұнай өнімдерін өткізудің жылдық көлемі 100 мың тоннадан асатын барлық жұмыстарға басшылық жасау. 2. Тауар және резервуар парктеріне, теміржол және автоналивтік эстакадаларға, айлақтарға, магистральдық мұнай өнімдері құбырларының құю пункттеріне, жүк айналымы, мұнай мен мұнай өнімдерін айдау немесе құю көлемі тәулігіне 5000 тоннадан 10000 тоннаға дейінгі мұнай өңдеу зауыттарының тиеу мұнай базалары мен құю пункттеріне қызмет көрсету. 3. Көлемі 500 тоннадан асатын сұйытылған газ парктеріне қызмет көрсету. 4. Жоғары сапалы мұнай өнімдері мен күрделі байланыс жүйесі бар саябақтарға қызмет көрсету. 5. Тауарлық өнімді дайындау үшін мұнай өнімдерін біріктіріңіз, бензинді қорғасын, қоспалар мен ингибиторларды қосыңыз. 6. Көлік ұйымдарымен есеп айырысуды тапсыру, жөнелту және ресімдеу бойынша операцияларды жүргізу. 7. Теміржолмен қаржылық есеп айырысуды жүргізіңіз. 8. Ауысымда мұнай мен мұнай өнімдерінің қозғалысының теңгерімін жасау. 9. Крем-құюшылардың жұмысын басқарыңыз. 6-разряд үшін (5-разрядты машықтарына қосымша): 1. Мұнай өнімдерін өткізудің жылдық көлемі 100 мың тоннадан 130 мың тоннаға дейінгі тарату мұнай базасының жабдықтарына қызмет көрсету және барлық жұмыстарға басшылық жасау. 2. Тауар және резервуар парктеріне, темір жол және автомобиль эстакадаларына, айлақтарға, магистральдық мұнай өнімдері құбырларының, мұнай

		өңдеу зауыттарының құю пункттеріне және жүк айналымы, мұнай мен мұнай өнімдерін айдау немесе құю көлемі тәулігіне 10,000 тоннадан 16,000 тоннаға дейінгі тиеу мұнай базаларына қызмет көрсету. 3. Қашықтан басқару жүйелері мен телемеханика жүйелері бар резервуар парктеріне қызмет көрсету. 4. Автоцистерналарға мұнай өнімдерін құюдың автоматты жүйесінің жұмысына басшылық жасау және бақылау. 5. Мұнай өнімдерінің сандық және сапалық сақталуын қамтамасыз ету. 6. Мұнай өнімдерінің ысырабын азайту бойынша қажетті іс-шараларды жүргізу. 7. Майларға жедел физика-химиялық талдау жүргізу. 8. Қоспаларды енгізу және араластыру арқылы майлардың пайдалану қасиеттерін жақсарту. 9. Құрылыстардың, жабдықтар мен мүкәммалдың жарамдылығын бақылау. 10. Есептеу орталығы үшін кодталған ақпаратты дайындаңыз. 11. Біліктілігі төмен операторлардың жұмысына басшылық жасау. Білімдер: 5-разряд үшін (4-разрядты білуден басқа): 1. Саябақта сақталған барлық өнімдердің сапасына арналған мемлекеттік стандарттар. 2. Оны жоғары сапалы өніммен толтыру үшін резервуарларды дайындау тәртібі. 3. Мұнай өнімдері мен сұйытылған газдарды қабылдау және тапсыру тәртібі. 4. Жеткізу және бұру құбырлары бойынша жүк ағындарын реттеу шарттары. 5. Теміржолмен қаржылық есеп айырысу тәртібі. 6. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары. 6-разряд үшін (5-разрядты білуден басқа): 1. Цистерналарды, жартылай вагон-бункерлер мен мұнай кемелерін төгу-құю, вагондар мен мұнай кемелерін тиеу-түсіру мерзімдері мен тәртібіне арналған темір жол және пароходпен жарғылар мен шарттар. 2. Мұнай өнімдерінің физика-химиялық қасиеттері және оларды қолдану салалары. 3. Майлардың қартаю белгілері, оларды тұрақтандыру және араластыру жолдары. 4. Қабылданатын, жөнелтілетін және шығарылатын мұнай өнімдерінің сапасына арналған стандарттар. 5. Қашықтан басқару және телемеханика аппаратурасын орнату, оларды баптау және реттеу. 6. Электрондық текстуралы машиналардың құрылғысы.

		Білімдер:
		5-разряд үшін (4-разрядты білуден басқа): 1. Саябақта сақталған барлық өнімдердің сапасына арналған мемлекеттік стандарттар. 2. Оны жоғары сапалы өніммен толтыру үшін резервуарларды дайындау тәртібі. 3. Мұнай өнімдері мен сұйытылған газдарды қабылдау және тапсыру тәртібі. 4. Жеткізу және бұру құбырлары бойынша жүк ағындарын реттеу шарттары. 5. Теміржолмен қаржылық есеп айырысу тәртібі. 6. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария тәртібі, өрт қауіпсіздігінің талаптары. 6-разряд үшін (5-разрядты білуден басқа): 1. Цистерналарды, жартылай вагон-бункерлер мен мұнай кемелерін төгу-құю, вагондар мен мұнай кемелерін тиеу-түсіру мерзімдері мен тәртібіне арналған темір жол және пароходпен жарғылар мен шарттар. 2. Мұнай өнімдерінің физика-химиялық қасиеттері және оларды қолдану салалары. 3. Майлардың қартаю белгілері, оларды тұрақтандыру және араластыру жолдары. 4. Қабылданатын, жөнелтілетін және шығарылатын мұнай өнімдерінің сапасына арналған стандарттар. 5. Қашықтан басқару және телемеханика аппаратурасын орнату, оларды баптау және реттеу. 6. Электрондық текстуралы машиналардың құрылғысы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Құрылыстарды (стационарлық резервуарларды, сыйымдылықтарды, эстакадаларды, көтергіштерді, айлақтарды, құю пункттерін, магистральдық мұнай өнімдері құбырларын, ауыстырып тиеу мұнай базаларын, құбырларды) өнеркәсіптік объектілерде тауар өнімдерін қабылдауға, орналастыруға, сақтауға, айдауға және босатуға дайындау	Машықтар:
		5-ші разряд үшін : 1. Құрылыстардың тауарлық өнімдерді қабылдауға, орналастыруға, сақтауға, айдауға және босатуға дайындығын айқындау. 2. Тауарлық өнімді қабылдау/босатудың, айдаудың технологиялық схемасын құрастыруды жүзеге асыру. 3. Резервуарларды, сыйымдылықтарды, цистерналарды және технологиялық құбырларды ауыстыру бойынша жұмыс жүргізу. 4. Резервуарларда, сыйымдылықтарда, цистерналарда тауарлық өнім деңгейін өлшеуге арналған аспаптарды қолдану. 5. Тауар өнімдерінің массасын (көлемін) есептеуді жүзеге асыру. 6. Қорғаныс және көмекші құрылғылардың және олардың элементтерінің тауарлық өнімді қабылдауға, орналастыруға, сақтауға, айдауға және босатуға дайындығын тексеру. 7. Резервуарларды, сыйымдылықтарды, цистерналарды бөгде заттардың, шөгінділердің, мұздың немесе судың болуына тексеру жүргізу. 8. Резервуарларды, сыйымдылықтарды, цистерналарды тауарлық өнім қалдығынан босату, дренаждау, үрлеу жөніндегі жұмыстарды жүргізу. 9. Үйінділердің тұтастығын анықтау, қоршаулардың, сақтандыру құрылғыларының, бұғаттау және сигнал беру құрылғыларының, жеке және ұжымдық қорғаныс құралдарының болуы және жарамдылығы. 10. Тауар өнімдерін қабылдауға, орналастыруға, сақтауға, айдауға және босатуға құрылыстарды дайындау бойынша құжаттаманы ресімдеу.

		Білімдер:
		5-ші разряд үшін : 1. Технологиялық жабдықтың, резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын орналастыру схемалары. 2. Тауарлық өнімді қабылдау/босатудың, айдаудың технологиялық схемалары. 3. Резервуарларды, сыйымдылықтарды, цистерналарды және технологиялық құбырларды ауыстыру тәртібі. 4. Өлшеуіштердің мақсаты, қолдану тәртібі, олардың толық сыйымдылығы және шкаланы бөлу бағасы. 5. Өлшеу, өлшеу аспаптары мен құрылғыларының құрылымы, сипаттамалары мен жіктелуі, пайдалану ережелері. 6. Газ теңестіру және газ тарату жүйелерінің құрылысы. 7. Авариялық жағдайлардың түрлері мен себептері, олардың алдын алу және жою тәсілдері. 8. Өнеркәсіптік объектідегі авариялардың, инциденттердің және олардың зардаптарының алдын алу, оқшаулау және жою жоспарлары. 9. Тауар өнімдерін қабылдауға, орналастыруға, сақтауға, айдауға және босатуға құрылыстарды дайындау бойынша белгіленген құжаттаманың түрлері, мақсаты, жүргізу тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Шағын (3-разряд), орта (4-разряд) және үлкен (5-разряд) тауар өнімін жеткізу (өткізу) көлемі бар өнеркәсіптік объектілерде тауар өнімдерін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату	Машықтар:
		5-разряд үшін : 1. Есепке алу тораптары арқылы айдалатын тауар өнімінің көлемін анықтау. 2. Тауарлық өнімді тасымалдауға арналған сыйымдылықтармен жабдықталған көлік құралдарының толған күйінде, оның ішінде темір жолдарда және порттарда тоқтап қалуын азайту.

		Білімдер:
		5-разряд үшін : 1. Сорғы жабдығының құрылысы, жұмыс принципі, жұмыстың техникалық сипаттамалары, іске қосу және тоқтату тәртібі. 2. Зиянды заттарға жататын тауарлық өнімдердің жіктелуі. 3. Тауар өнімдерінің жоғалу және бүліну себептері, олардың алдын алу әдістері 4. Тауарлық өнімдердің табиғи шығындарының нормалары. 5. Технологиялық жабдықтың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын ақаулардың түрлері. 6. Жергілікті нормативтік актілердің және тауарлық өнімді қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату жөніндегі өкімдік құжаттардың талаптары. 7. Тауар өнімдерін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау, босатудың технологиялық процестері. 8. Теміржол цистерналарын, мұнай құю кемелерін темір жол және пароходпен жасалған шарттар бойынша құю/құю қағидалары мен белгіленген мерзімдері. 9. Ыстық, тұтқыр және парафинді тауарлық өнімдерді айдау ережелері. 10. Тауар өнімдерінің массасын (көлемін) есептеу тәртібі. 11. Калибрлеу / градуирлеу кестелерімен жұмыс істеу тәртібі. 12. Тауарлық өнімнің сынамаларын іріктеу қағидалары мен тәртібі. 13. Өлшеуіштердің мақсаты, қолдану тәртібі, олардың толық сыйымдылығы және шкаланы бөлу бағасы. 14. Өлшеу, өлшеу аспаптары мен құрылғыларының құрылымы, сипаттамалары мен жіктелуі, пайдалану ережелері. 15. Резервуарларды, сыйымдылықтарды, цистерналарды, автоцистерналарды, бекіту және реттеуші арматураны пломбалау тәсілдері. 16. Тауарлық өнімдерді жылыту әдістері мен ережелері. 17. Тауар өнімдеріне түгендеу жүргізу тәртібі. 18. Авариялық жағдайлардың түрлері мен себептері, олардың алдын алу және жою тәсілдері. 19. Өнеркәсіптік объектідегі авариялардың, инциденттердің және олардың зардаптарының алдын алу, оқшаулау және жою жоспарлары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Компаундтау жолымен тауарлық өнімді дайындау бойынша жұмыстарды орындау	Дағды 1: Компаундтау арқылы тауарлық өнімді дайындау процесін жүзеге асыру	Машықтар:
		5 разряд үшін : 1. Бензин компоненттерін технологиялық қондырғылардан парк резервуарларына қабылдау бойынша технологиялық схеманы құрастыру. 2. Араластыру станциясының ішінде бензинді айдау схемасын, парктен технологиялық қондырғыларға қайтару схемасын, тауар-шикізат парктерінде тауар өнімдерін дайындау схемасын, эстакадаларда құю схемасын құрастыру. 3. Изомеризат пен нафта сплиттерін бензин араластыру станциясының резервуарларына қабылдау схемасын құрастыру. 4. Технологиялық қондырғылардан бензиннің түсуін, құюды, БӨАжА аспаптары бойынша температураны бақылауды жүзеге асыру. 5. Схемаға сәйкес бензин ағынын ауыстыруды жүргізу. 6. БӨАжА және деректерді өңдеудің ақпараттық

		жүйесінің көрсеткіштері бойынша технологиялық режим нормаларын сақтау. 7. Толтырылған резервуарларды паспорттауға немесе Талдау үшін сынама алуға дайындауды жүргізу. 8. Регламентке сәйкес Тауарлық Судан, механикалық қоспалардан дренажды жүргізу. 9. Зертханалық бақылау кестесіне сәйкес сынама алуды жүргізу. 10. Талдау нәтижелері бойынша немесе автоматты анализатордың деректері бойынша шикізат пен тауарлық өнімнің сапасын тексеру. 11. Коллекторлардағы бензин қысымын бақылауды жүзеге асыру, резервуарлық парктерге артық қысымды ағызуды жүргізу. 12. Рулеткаға арналған резервуарлардағы мұнай өнімдерінің деңгейін өлшеу. 13. Автоматты бензин араластыру станциясының схемаларын қолдану. 14. Автоматты араластыру станциясында жұмыс істеу кезінде парктердің бос көлемін және зертханалық талдаулар деректерін негізге ала отырып, тауарлық бензиндердің аралас компоненттерінің массасын есептеу. 15. Жоғары октанды бензиндерді дайындау кезінде коллекторларды, желілерді айдауды жүргізу. 16. Октанды күшейтетін қоспаны қабылдау. 17. Өндірістік нұсқаулыққа сәйкес ауысымды қабылдау-тапсыру. 18. Технологиялық жабдықтардың, құбырлардың жай-күйіндегі ауытқуларды анықтау мақсатында белгіленген регламентке сәйкес учаскенің жабдықтарын айналып өтуді жүзеге асыру. 19. Сақтандырғыш, бұғаттаушы, сигнал беретін аспаптардың, өрт сөндіру құралдарының, электр құрылғылары мен желілерінің, арматураның, коммуникациялар мен қоршаулардың жарамдылығына бақылауды жүзеге асыру. 20. Жабдықты жөндеуге дайындау бойынша жұмыстарды орындау, жөндеуге шығарылатын жабдықты мұнай өнімінен толық босатуды қамтамасыз етеді. Білімдер: 5 разряд үшін : 1. Мұнай өнімдерінің физика-химиялық қасиеттері. 2. Учаскенің технологиялық схемалары, сумен жабдықтау, көріз, желдету және электрмен жабдықтау схемалары. 3. Учаске жабдықтарының орналасу жоспары. 4. Резервуарлардың құрылғылары, мақсаттары. 5. Жабдықтың, арматураның, учаскенің коммуникацияларының құрылысы, жұмыс принципі және пайдалану ережелері. 6. Бақылау-өлшеу аспаптары мен автоматиканың мақсаты. 7. Авариялларды жою жоспары (АЖЖ). 8. Техникалық құжаттаманы және жедел журналды жүргізу ережесі.

		Білімдер:
		5 разряд үшін : 1. Мұнай өнімдерінің физика-химиялық қасиеттері. 2. Учаскенің технологиялық схемалары, сумен жабдықтау, кәріз, желдету және электрмен жабдықтау схемалары. 3. Учаске жабдықтарының орналасу жоспары. 4. Резервуарлардың құрылғылары, мақсаттары. 5. Жабдықтың, арматураның, учаскенің коммуникацияларының құрылысы, жұмыс принципі және пайдалану ережелері. 6. Бақылау-өлшеу аспаптары мен автоматиканың мақсаты. 7. Авариялярды жою жоспары (АЖЖ). 8. Техникалық құжаттаманы және жедел журналды жүргізу ережесі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Тауарлық өнімнің сапасын бақылау және технологиялық параметрлерді қолдау	Машықтар:
		5-разряд үшін : 1. Қабылдау-өндірістік нұсқаулыққа сәйкес ауысымды тапсыру. 2. Технологиялық жабдықтардың, құбырлардың жай-күйіндегі ауытқуларды анықтау мақсатында белгіленген регламентке сәйкес учаскенің жабдықтарын аралауды жүзеге асыру. 3. Сақтандырғыш, бұғаттаушы, сигнал беретін аспаптардың, өрт сөндіру құралдарының, электр құрылғылары мен желілерінің, арматураның, коммуникациялар мен қоршаулардың жарамдылығына бақылауды жүзеге асыру. 4. Жабдықты жөндеуге дайындау бойынша жұмыстарды орындау, жөндеуге шығарылатын жабдықты мұнай өнімінен толық босатуды қамтамасыз ету.
		Білімдер:
		5 разряд үшін : 1. Жабдықтың, арматураның, учаскенің коммуникацияларының құрылысы, жұмыс принципі және пайдалану ережелері. 2. Бақылау-өлшеу аспаптары мен автоматиканың мақсаты. 3. Авариялярды жою жоспары (АЖЖ). 4. Техникалық құжаттаманы және жедел журналды жүргізу ережесі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Орындаушылық Стресс тұрақтылығы Дербестік Зейінділік Жауапкершілік Тәуелсіздік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	МЕМСТ 1510-2022 «Мұнай және мұнай өнімдері. Таңбалау, орау, тасымалдау және сақтау».	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	2,3	Тауарлар операторы
22. Кәсіптің карточкасы «Мұнай дайындау және тұрақтандыру жөніндегі мастер»:		
Топтың коды:	1322-0	
Қызмет атауының коды:	1322-0-033	
Кәсіптің атауы:	Мұнай дайындау және тұрақтандыру жөніндегі мастер	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5	

СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2016 жылғы 24 мамырдағы № 217 бұйрығымен бекітілген Мұнай-газ өндіру саласындағы ұйымдары басшыларының, мамандарының және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары. § 16 Мұнайды дайындау және тұрақтандыру жөніндегі шебер		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Электромеханикалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану (түрлері және салалары бойынша)	Біліктілік: Электромеханикалық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану қолданбалы бакалавры
	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	Біліктілік: Мұнай және газ кен орындарын пайдалану қолданбалы бакалавры
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Орта білімнен кейінгі білім (қолданбалы бакалавриат), мұнайды дайындау мен тұрақтандырудағы практикалық жұмыс тәжірибесі кемінде 3 жыл немесе бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе арнаулы жоғары білім беру бағдарламаларын игерудің үш жылы, мұнайды дайындау мен тұрақтандырудағы практикалық жұмыс тәжірибесі кемінде 1 жыл.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнайды дайындау, тұрақтандыру және тұтынушыларға тапсыру бойынша жұмыстарды қамтамасыз ету.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Мұнайды дайындау, тұрақтандыру және тапсыру жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру және бақылау 2. Мұнайды дайындау және тұрақтандыру жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру-техникалық сүйемелдеу	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Мұнайды дайындау, тұрақтандыру және тапсыру жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру және бақылау			

Дағды 1: Мұнайды дайындау, тұрақтандыру, және тапсыру бойынша өндірістік процестерді жүргізу	Машықтар:
	1. Белгіленген талаптарға, стандарттарға және жоспарлы көрсеткіштерге сәйкес мұнайды дайындау және тұрақтандыру жөніндегі қондырғыларда мұнайды қабылдауды және мұнайды дайындауды және тұтынушыларға тапсыруды ұйымдастыру. 2. Пайдалану міндеттерін орындау басымдығы тұрғысынан саралау. 3. Технологиялық жабдықтар мен аппараттардың (механизмдердің, құралдардың, қорғау құралдарының, технологиялық құбырлардың, қысыммен жұмыс істейтін ыдыстардың, резервуарлардың, сыйымдылықтардың, сорғылардың, пештердің, мұнайды төгу-құю пунктінің, алау шаруашылығының, реагенттік шаруашылықтың, желдету жүйелерінің және бумен сумен жабдықтау жүйелерінің, кәріздердің, суағарлардың, объектілердің газ тарату және газ тұтыну жүйелері, газ тарату және газ тұтыну жүйелерінің объектілерінің, бақылау-өлшеу аспаптарының және басқалары) жұмыс режимдерінің сақталуын және қауіпсіз пайдаланылуын қамтамасыз ету. 4. Дайындалатын мұнайдың техникалық шарттардың талаптарына сәйкестігін және мұнайды коммерциялық есепке алу торабы арқылы беруді қамтамасыз ету жөніндегі шараларды іске асыру. 5. Еңбек өнімділігін, дайындалатын мұнайдың сапасын арттыру, шикізатты, материалдарды, отынды, энергияны ұтымды жұмсау жөніндегі шараларды іске асыру. 6. Мұнайды дайындау кезінде оның шығынын азайту жөніндегі іс-шараларды енгізу. 7. Мұнайды дайындау және айдау жүйесінің барлық негізгі тораптарын: резервуарларды, құбыржолдарды, сорғы жабдықтарын және басқаларын тексеруді қамтамасыз ету.
	Білімдер:
	1. Мұнай-газ өндіру саласына қатысты Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілері, мұнайды дайындау және айдау мәселелері бойынша әдістемелік және нормативтік-техникалық материалдар. 2. Құбырлардың, жабдықтардың технологиялық схемалары және оларды пайдалану әдістері. 3. Мұнай мөлшері мен сапа көрсеткіштерін өлшеу жүйелері. 4. Аспаптар мен жүйелер, мұнайды дайындау, айдау және оны тұрақтандыру технологиясы. 5. Мұнайды дайындау мен тапсыруға арналған стандарттар мен техникалық шарттар. 6. Мұнай және газ өндіру технологиясы, мұнай, газ және суды кәсіпшілік жинау жүйесі. 7. Еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігінің талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды

	Дағды 2: Технологиялық жабдықты жөндеуге дайындау және жөндеуді жүргізу жөніндегі жұмыстарға басшылық ету	Машықтар:
		1. Басқа қызметтермен бірлесіп жабдықты жөндеу кестесін құру. 2. Технологиялық процестердің сақталуын қамтамасыз ету, ақаулықтарды жедел анықтау және жою. 3. Алдын ала әзірленген жоспар, жұмыстарды ұйымдастыру жобасы немесе жұмыс түрлерін жүргізу жөніндегі нұсқаулық бойынша күрделі және қауіпті жұмыстарды басшылық ету. 4. Бригадаға жаңа техниканы, технологияны, механикаландыруды, еңбекті қажетсінетін процестерді автоматтандыруды және қол жұмыстарын енгізу бойынша жұмыстарды орындау. 5. Жабдықтың жұмысындағы ақаулықтарды және олардың мәжбүрлі және апатты тоқтауларының себептерін анықтау. 6. Өз құзыреті шеңберінде аяқталған жұмыстарды қабылдайды. 7. Өндіріс резервтерін анықтау жөніндегі жұмыстарды жүзеге асыруға, қолайлы еңбек жағдайларын жасау, өндіріс мәдениетін арттыру, жұмыс уақытын ұтымды пайдалану жөніндегі іс-шараларды әзірлеуге қатысу. 8. Еңбек жағдайлары бойынша жұмыс орындарын аттестаттауға қатысу. 9. Жұмысшылардың жұмыс орындарына орналасуын және олардың біркелкі жүктелуін қамтамасыз ету.
		Білімдер:
		1. Жабдықтардың, құрал-саймандардың, айлабұйымдардың техникалық сипаттамасы, оларды пайдалану және жөндеу ережесі. 2. Мұнай және мұнай өнімдерінің төгілуі бойынша авариялардың жою технологиясы. 3. Дайындалатын мұнайдың физика-химиялық қасиеттері. 4. Жөндеу жұмыстарын ұйымдастыру ережесі. 5. Негізгі жабдық ақауларының түрлері. 6. Жабдықтарды техникалық диагностикалау негіздері. 7. Менеджмент негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Мұнайды дайындау және тұрақтандыру жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру-техникалық сүйемелдеу	Дағды 1: Құжаттаманы және есеп қалыптастыру жүргізу беруді	Машықтар:
		1. Қажетті техникаға, материалдарға, құрал-саймандарға уақытылы өтінім жасау және беру. 2. Тәуліктік рапортты жасақтауды қамтамасыз ету. 3. Жұмыс орнында жұмысшыларға өндірістік нұсқау беруді жүзеге асыру. 4. Сан және баға нормативтерін қайта қарау туралы ұсыныстар енгізу. 5. Жұмыс уақытын, жалақыны есепке алу бойынша бастапқы құжаттарды сапалы және уақтылы ресімдеу. 6. Жұмысшылардың өндірістік және еңбек тәртібін, ішкі еңбек тәртібінің ережелерін сақтауы бойынша тұрақты мониторинг жүргізу. 7. Өндіріс озаттарына белгіленген тәртіппен сыйақы беру туралы ұсыныстар, ерекше көзге түскен жұмысшыларды көтермелеу, сондай-ақ өндірістік және еңбек тәртібін бұзғаны үшін қызметкерлерді тәртіптік жауапкершілікке тарту туралы ұсыныстар енгізу. 8. Белгіленген есептілікті уақтылы дайындауды және тапсыруды, сондай-ақ қажетті құжаттаманы жүргізуді қамтамасыз ету. 9. Қажетті есептеулерді орындау.

		Білімдер:	
		1. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару негіздері. 2. Техникалық-экономикалық және жедел-өндірістік жоспарлау.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Мақсаткерлік Тәртіптілік Ұйымдастырушылық қабілеттер Қарым-қатынас		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ЕАЭО ТР 045/2017 «Тасымалдауға және (немесе) пайдалануға дайындалған мұнайдың қауіпсіздігі туралы», ЕАЭО ТР 046/2018 «Тасымалдауға және (немесе) пайдалануға дайындалған жанғыш, табиғи газдың қауіпсіздігі туралы», ҚР СТ 1347-2024 «Мұнай. Жалпы техникалық шарттар», ҚР СТ 1666-2007 «Магистральдық газ құбырлары арқылы жеткізілетін және тасымалданатын табиғи жанғыш газдар. Техникалық шарттар», ҚР СТ 2188-2012 «Тұрақты газ конденсаты. Техникалық шарттар» және басқалар.		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Мұнай (газ) мен суды дайындау және тасымалдау жөніндегі инженер	
	6	Мұнай және газ өндіру технологиясы бойынша инженер	
23. Кәсіптің карточкасы «Мұнай және газ өндіруге арналған қосымша жабдықтарды пайдалану жөніндегі мастер»:			
Топтың коды:	1322-0		
Қызмет атауының коды:	1322-0-037		
Кәсіптің атауы:	Мұнай және газ өндіруге арналған қосымша жабдықтарды пайдалану жөніндегі мастер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	Біліктілік: Мұнай және газ кен орындарын пайдалану қолданбалы бакалавры
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Талап етілмейді		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	1322-0-033 - Мұнайды дайындау, тұрақтандыру (тасымалдау) жөніндегі шебер 1322-0-027 - Мұнай, газ және конденсат өндіру жөніндегі мастер		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай мен газды өндіруге арналған қосалқы жабдықтың жұмыс істеуін қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Қосалқы жабдықтың апатсыз, үздіксіз және сенімді жұмысын ұйымдастыру	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Қосалқы жабдықтың апатсыз, үздіксіз және сенімді жұмысын ұйымдастыру			

	Дағды 1: Қосалқы жабдықтарға техникалық қызмет көрсету және жөндеу	Машықтар:
		1. Технологиялық регламентке сәйкес қосалқы жабдықты пайдалану процесін бақылау. 2. Қосалқы жабдықтың жағдайын бағалауды және жүйелі түрде талдауды жүргізу. 3. Қондырғылардың жұмыс параметрлерін өлшеу және беру, автоматика және телемеханика құралдарының жұмысын бақылау. 4. Қайта өңделген және пайда болған қалдықтардың есебін жүргізу. 5. Бекітілген аумақта мердігерлік ұйымдардың жұмысын қадағалауды жүзеге асыру. 6. Жабдықтардың жұмысындағы ақаулықтарды және олардың мәжбүрлі және апатты тоқтауларының себептерін анықтау. 7. Жұмыстарды қауіпсіз жүргізу үшін пайдалану проблемаларын болдырмау бойынша алдын алу жұмыстарын жүргізу. 8. Жылу алмастырғыштарға техникалық қызмет көрсету бойынша жұмыстарды орындау. 9. Қосалқы жабдықтар мен коммуникацияларды монтаждау, бөлшектеу, техникалық қызмет көрсету және жөндеуді қамтитын технологиялық жабдықтарды жөндеу бойынша жұмыстарды орындау. 10. Пайдалану проблемалары туындаған жағдайда тиісті жою шараларын әзірлеу. 11. Жөндеуден кейін іске қосу-реттеу жұмыстарын жүргізе отырып, объектілерді жөндеуден қабылдауды жүзеге асыру.
		Білімдер:
		1. Мұнай мен газ өндіруге арналған қосалқы жабдықтың түрлері, техникалық сипаттамалары және пайдалану қағидалары. 2. Технологиялық процестер және өндіріс режимі. 3. Апаттарды жою технологиясы. 4. Жұмыстарды қауіпсіз орындау тәсілдері мен амалдары. 5. Негізгі жабдық ақауларының түрлері. 6. Жабдықтарды техникалық диагностикалау негіздері. 7. Жөндеу жұмыстарын ұйымдастыру ережесі. 8. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігінің талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Мұнай мен газ өндіруге арналған қосалқы жабдықты ұйымдастыру-техникалық сүйемелдеу	Машықтар:
		1. Қажетті техникаға, материалдарға, құрал-саймандарға өтінім жасау және беру. 2. Жұмыс орнында жұмысшыларға өндірістік нұсқау беруді жүзеге асыру. 3. Жұмыс уақытын, жалақыны есепке алу бойынша бастапқы құжаттарды сапалы және уақтылы ресімдеу. 4. Жұмысшылардың өндірістік және еңбек тәртібін, ішкі еңбек тәртібінің ережелерін сақтауы бойынша тұрақты мониторинг жүргізу. 5. Белгіленген құжаттардың дұрыс және уақтылы ресімделуін қамтамасыз ету. 6. Учаскеге қызмет көрсету бойынша құжаттаманы жүргізу. 7. Қосалқы жабдық операторларына жұмыс шегін анықтау және оның орындалу сапасын бағалау.

		Білімдер:	
		1. Нормативтік құқықтық актілер, қолданыстағы стандарттар, техникалық шарттар, техникалық құжаттарды жасау және ресімдеу жөніндегі ережелер мен нұсқаулықтар. 2. Өндірістік және есептік құжаттаманы жүргізу ережесі мен тәртібі. 3. Жабдықтардың, құрал-саймандардың, айлабұйымдардың техникалық сипаттамасы, оларды пайдалану және жөндеу ережесі. 4. Экономика және еңбекті ұйымдастыру, өндіріс және басқару негіздері. 5. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігінің талаптары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Мақсаткерлік Тәртіптілік		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ЕАЭО ТР 045/2017 «Тасымалдау және (немесе) пайдалануға дайындалған мұнайдың қауіпсіздігі туралы», ЕАЭО ТР 046/2018 «Тасымалдау және (немесе) пайдалануға дайындалған жанғыш, табиғи газдың қауіпсіздігі туралы», ҚР СТ 1347- 2024 «Мұнай. Жалпы техникалық шарттар», ҚР СТ 1666-2007 «Магистральдық газ құбырлары арқылы берілетін және тасымалданатын табиғи жанғыш газдар. Техникалық шарттар», ҚР СТ 2188-2012 «Тұрақты газ конденсаты. Техникалық шарттар» және т.б.		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Мұнай (газ) мен суды дайындау және тасымалдау жөніндегі инженер	
	6	Мұнай және газ өндіру жөніндегі инженер	
	6	Өндірістік операциялар жөніндегі инженер (мұнай)	
	7	Цехтар, учаскелердің бастығы	
24. Кәсіптің карточкасы «Газ дайындау жөніндегі мастер»:			
Топтың коды:	1322-0		
Қызмет атауының коды:	1322-0-032		
Кәсіптің атауы:	Газ дайындау жөніндегі мастер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	Біліктілік: Мұнай және газ кен орындарын пайдалану қолданбалы бакалавры
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Газ өңдеу саласындағы жұмыс тәжірибесі кемінде 3 жыл		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	1322-0-031 - Мұнай және газды өңдеу жөніндегі мастер		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Өндірілген газды дайындауды қамтамасыз ету		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			

Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Газды, конденсатты дайындау жөніндегі бригадаға басшылық жасау және газды, конденсатты дайындау кезіндегі қызметті жедел жоспарлауға және ұйымдастыруға қатысу 2. Қауіпсіз жұмыс режимдерін сақтай отырып, газды, конденсатты дайындау жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру-техникалық сүйемелдеу және технологиялық жабдықтар мен аппараттарды қауіпсіз пайдалану
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Газды, конденсатты дайындау жөніндегі бригадаға басшылық жасау және газды, конденсатты дайындау кезіндегі қызметті жедел жоспарлауға және ұйымдастыруға қатысу	Дағды 1: Газды, конденсатты дайындау бойынша өндірістік процестерді үйлестіру	Машықтар:
		1. Өндірістік қуаттарды тиімді пайдалануды, шикізат, материалдар шығындарын үнемдеуді қамтамасыз ету бойынша жұмыстарды орындау. 2. Технологиялық регламентке сәйкес газды дайындау бойынша қондырғының берілген жұмыс режимінің параметрлерін ұстап тұру. 3. Жабдықтың жұмысындағы ықтимал ақауларды болдырмау және жою. 4. Персоналдың технологиялық құжаттаманы жүргізудегі кемшіліктерді анықтау, олардың пайда болу себептерін талдау және оларды жою бойынша шаралар қабылдау. 5. Газ сапасының бұзылу себептерін анықтау және сапаны қалпына келтіруге жедел шаралар қабылдау. 6. Өндірістік қызметтің нәтижелерін талдау. 7. Газды, конденсатты дайындау және тұрақтандыру жөніндегі қондырғыларда газды, конденсатты қабылдауды және дайындауды және тұтынушыларға тапсыруды ұйымдастыру. 8. Газды, конденсатты дайындау және айдау жүйесінің барлық негізгі тораптарын тексеру: дренаждық сыйымдылықтар, құбырлар және сорғы жабдықтары.
		Білімдер:
		1. Мұнай-газ өндіру саласына қатысты Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілері, газ дайындау мәселелері бойынша әдістемелік және нормативтік-техникалық материалдар. 2. Газ бен газ конденсатын жинау мен тасымалдаудың технологиялық схемасы. 3. Газ факторын айқындау, қысым мен деңгейді реттеуіштердің, мұнай кескіштердің, бақылау-өлшеу аспаптарының, газ құбырларын оқшаулауды бақылау аспаптарының жұмысы әдістері. 4. Айыру пункттері мен газ құбырларында от қауіпті және газ қауіпті жұмыстарын жүргізу тәртібі. 5. Мұнай, газ және су өндіру, дайындау және айдау жөніндегі жабдықтарды пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар (МемСТ, ҚР СТ), техникалық регламент, нұсқаулықтар. 6. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігінің талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Қауіпсіз жұмыс режимдерін сақтай отырып, газды, конденсатты дайындау жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру-техникалық сүйемелдеу және технологиялық жабдықтар мен аппараттарды қауіпсіз пайдалану		

	Дағды 1: Газ дайындау жұмыстарын қауіпсіз жүргізу үшін ісшаралардың орындалуын қамтамасыз ету	Машықтар:
		1. Өнеркәсіптік канализацияға ағындарды және атмосфераға тасталымдарды бақылау. 2. Аппараттарды техникалық тексеруге және қондырғыда жөндеу жұмыстарын жүргізуге дайындауды жүзеге асыру. 3. Жоғары қауіптілікке байланысты жүргізілген жұмыстарды тексеруді жүзеге асыру. 4. Қондырғының нұсқаулықтары мен технологиялық регламентін әзірлеуді орындау. 5. Бригадаларды қалыптастыруды жүзеге асыру. 6. Бекітілген өндіріс кестесіне сәйкес жеке жұмысшыларға, буындарға өндірістік тапсырмаларды анықтау. 7. Бастапқы құжаттарды уақтылы ресімдеу. 8. Бағынысты орындаушылар үшін салауатты және қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз етуді сақтау, сондай-ақ олардың жоғарыда аталған заңнамалық және өзге де құқықтық актілер талаптарының сақталуын бақылауды жүзеге асыру.
		Білімдер:
		1. Игерілетін кен орнының сипаттамасы. 2. Жер үсті жабдықтарының, ұңғымалардың, мұнай мен газды сепарациялау пункттерінің мақсаты мен құрылысы. 3. Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі заңнама негіздері. 4. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігінің талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Мақсаткерлік Тәртіптілік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ЕАЭО ТР 045/2017 «Тасымалдауға және (немесе) пайдалануға дайындалған мұнайдың қауіпсіздігі туралы», ЕАЭО ТР 046/2018 «Тасымалдауға және (немесе) пайдалануға дайындалған жанғыш, табиғи газдың қауіпсіздігі туралы», ҚР СТ 1347-2024 «Мұнай. Жалпы техникалық шарттар», ҚР СТ 1666-2007 «Магистральдық газ құбырлары арқылы жеткізілетін және тасымалданатын табиғи жанғыш газдар. Техникалық шарттар», ҚР СТ 2188-2012 «Тұрақты газ конденсаты. Техникалық шарттар» және басқалар.	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Мұнай (газ) мен суды дайындау және тасымалдау жөніндегі инженер
	6	Мұнай және газ өндіру жөніндегі инженер
	6	Өндірістік операциялар жөніндегі инженер (мұнай)
25. Кәсіптің карточкасы «Мұнай (газ) мен суды дайындау және тасымалдау жөніндегі инженер »:		
Топтың коды:	2147-4	
Қызмет атауының коды:	2147-4-005	
Кәсіптің атауы:	Мұнай (газ) мен суды дайындау және тасымалдау жөніндегі инженер	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2016 жылғы 24 мамырдағы № 217 бұйрығымен бекітілген Мұнай-газ өндіру саласындағы ұйымдары басшыларының, мамандарының және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары § 28 Мұнай дайындау және тасымалдау жөніндегі инженер	

Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	I санаттағы мұнай (газ) мен суды дайындау және тасымалдау жөніндегі инженер: тиісті мамандық бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білімі және II санаттағы мұнайды дайындау және тасымалдау жөніндегі инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 2 жыл; II санаттағы мұнай (газ) мен суды дайындау және тасымалдау жөніндегі инженер: тиісті мамандық бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білімі және санатсыз мұнай дайындау және тасымалдау жөніндегі инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 3 жыл; мұнай (газ) және суды санатсыз дайындау және тасымалдау жөніндегі инженер: тиісті мамандық бойынша жұмыс өтіліне немесе тиісті мамандық (біліктілік) бойынша орта техникалық және кәсіптік (арнаулы орта, кәсіптік орта) білімге талаптар қойылмай жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білімі және I санатты техник лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде 3 жыл.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2147-4-008 - Мұнай мен газды есепке алу жөніндегі инженер		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнайды (газды) және суды одан әрі тасымалдау үшін дайындау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Техникалық шарттарға сәйкес мұнайды сапалы дайындау мен тасымалдауды қамтамасыз ету 2. Мұнайды дайындау және айдау жөніндегі бөлімшенің персоналына басшылық ету	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Техникалық шарттарға сәйкес мұнайды сапалы дайындау мен тасымалдауды қамтамасыз ету	Дағды 1: Мұнайды дайындау мен тасымалдауды бақылау	Машықтар: 1. Деректерді жинау бойынша жұмыстарды үйлестіру. 2. Мұнай (газ) мен суды дайындау және айдау жөніндегі жабдықтың қалыпты жұмысынан ауытқуларды анықтау. 3. Мұнай (газ) мен суды дайындау және айдау жөніндегі жабдықтың қалдық ресурсын бағалауды жүргізу. 4. Мұнай (газ) мен суды дайындау және айдау кезінде көмірсутек шикізатының технологиялық шығындарын талдау. 5. Жабдықтарды күрделі жөндеуге тапсырыс жасау. 6. Ұйымды күзгі-қысқы кезеңге дайындау жөніндегі іс-шараларды әзірлеу. 7. Мұнай(газ) мен суды дайындауға және айдауға химиялық реагенттер, материалдар, отын, электр энергиясы шығысының қолданылатын нормаларына талдау жүргізу. 8. Химиялық реагенттерді сақтауды ұйымдастыру. 9. Өндіріс мәдениетін арттыру жөнінде жұмыс жүргізу және қоршаған ортаны қорғау жөнінде шаралар қабылдау. 10. Мұнайды, газды және газ конденсатын қабылдауды және мұнайды, газды және газ конденсатын дайындау және тұрақтандыру жөніндегі қондырғыларда мұнайды, газды және газ конденсатын дайындауды және тұтынушыларға тапсыруды ұйымдастыру. 11. Мұнай, газ және газ конденсатын дайындау және айдау жүйесінің барлық негізгі тораптарын бақылау: резервуарлар, құбырлар және сорғы жабдықтары. 12. Бағыныстағы орындаушылар үшін салауатты және қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз етуді сақтау, сондай-ақ олардың жоғарыда аталған заңнамалық және өзге де құқықтық актілер талаптарының сақталуын бақылауды жүзеге асыру.	

		Білімдер:
		1. Мұнай(газ) мен суды дайындау мен тасымалдауды ұйымдастыру және технологиясы. 2. Мұнай(газ) мен суды дайындау және тасымалдау жөніндегі қондырғыларды техникалық пайдаланудың технологиялық режимдері мен қағидалары. 3. Дайын өнімге қойылатын техникалық талаптар мұнайдың(газдың) және судың физикалық-химиялық қасиеттері. 4. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару негіздері. 5. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігінің талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Бағытты дамыту бойынша жұмыстар жүргізу	Машықтар:
		1. Көмірсутек шикізатын өндіру жөніндегі жабдықтарды пайдалану жөніндегі нұсқаулықтарды әзірлеу. 2. Мұнай (газ) және суды дайындау және тасымалдау объектілері жұмысының тиімділігін арттыру жолдарын айқындау. 3. Өткізілетін мұнай(газ) мен судың шығынын азайту және сапасын арттыру жөніндегі іс-шараларды әзірлеу және енгізу. 4. Мұнай(газ) мен суды дайындау және тасымалдау бойынша перспективалық, ағымдағы және жедел тапсырмаларды әзірлеу. 5. Мұнай(газ) мен суды дайындау және тасымалдау технологиясын жетілдіру бойынша озық тәжірибені енгізуді әзірлеу.
		Білімдер:
		1. Мұнай (газ) мен су дайындауды ұйымдастыруға және оның технологиясына қатысты Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін, әдістемелік және нормативтік техникалық материалдар. 2. Мұнай, газ және суды өндірудің, дайындаудың және айдаудың технологиялық процестері. 3. Ұйымның даму перспективалары, технологиялық процестерді жобалауда еңбекті ұйымдастырудың негізгі талаптары. 4. Мұнай, газ және су өндіру, дайындау және айдау жөніндегі жабдықтарды пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар (МемСТ, ҚР СТ), техникалық регламент, нұсқаулықтар (нұсқаулықтар). 5. Мұнай (газ, газ конденсаты)мен суды дайындау және тасымалдау технологиясы саласындағы ұйымдардың озық тәжірибесі. 6. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігінің талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Мұнайды дайындау және айдау жөніндегі бөлімшенің персоналына басшылық ету		

	Дағды 1: Бағыныстықызметкерлердің атқарушылық және еңбек тәртібін сақтауын бақылау	Машықтар:
		1. Қол астындағы персоналдың жұмыс жоспарын құру. 2. Қол астындағы персонал орындаған жұмыстың сапасын бағалау. 3. Бөлімше туралы ережені, лауазымдық және өндірістік (жұмыс) нұсқаулықтарды әзірлеу. 4. Персоналды оқытуға арналған өтінімдерді ресімдеу. 5. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік, өрт қауіпсіздігі бойынша оқытуды, нұсқау беруді, білімдерін тексеруді ұйымдастыру. 6. Бөлімшеде еңбекті қорғау, өнеркәсіптік, өрт және экологиялық қауіпсіздік талаптарының сақталуын бақылау.
		Білімдер:
		1. Қызметшілердің лауазымы, жұмыскерлердің кәсібі бойынша жұмыстардың сипаттамалары көрсетілген салалық құжаттар. 2. Кіріспе, бастапқы, мерзімді, нысаналы және жоспардан тыс нұсқамаларды өткізу тәртібі және құрамы. 3. Персоналды іріктеу бойынша жұмыс негіздері. 4. Менеджмент, еңбекті ұйымдастыру және басқару негіздері. 5. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігінің талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Жүйелі ойлау Күйзеліске тұрақтылық Аналитикалық ойлау Көшбасшылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ЕАЭО ТР 045/2017 «Тасымалдау және (немесе) пайдалануға дайындалған мұнайдың қауіпсіздігі туралы», ЕАЭО ТР 046/2018 «Тасымалдау және (немесе) пайдалануға дайындалған жанғыш, табиғи газдың қауіпсіздігі туралы», ҚР СТ 1347- 2024 «Мұнай. Жалпы техникалық шарттар», ҚР СТ 1666-2007 «Магистральдық газ құбырлары арқылы берілетін және тасымалданатын табиғи жанғыш газдар. Техникалық шарттар», ҚР СТ 2188-2012 «Тұрақты газ конденсаты. Техникалық шарттар» және т.б.	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Мұнай және газ өндіру технологиясы жөніндегі инженер
	6	Мұнай және газ өндіру жөніндегі инженер
	7	Цехтардың, учаскелердің бастығы

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

26. Мемлекеттік органның атауы:
Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі
Орындаушы:
Уйсимбаева Гульжан Кулымбаевна, +7 (717) 278 68 18, g.uisimbayeva@energo.gov.kz
27. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):
Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі
Жоба жетекшісі:
Уйсимбаева Гульжан Кулымбаевна
E-mail: g.uisimbayeva@energo.gov.kz
Телефон нөмірі: +7 (717) 278 68 18
28. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: 29.07.2025 ж.
29. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 05.08.2025 ж.
30. «Атамекен» Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: -
31. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 4, 2025 ж.
32. Болжамды қайта қарау күні: 31.12.2028 ж.